

Πανεπιστήμιο Αθηνών
Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ)
eep.pspa.uoa.gr
Email: newsletter_eep@pspa.uoa.gr
Τηλ: 2103689535.

Ενημερωτικό Δελτίο

για τις

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Τεύχος 51, Μάιος 2009.

ΚΩΔΙΚΟΣ: 6029

Σουζάννα Βέρνυ, «Το Θέατρο Σκιών των Ευρωεκλογών»	3
Επισκόπηση	4
Φάκελος: ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ (II)	11
Παρακολούθηση των εκθέσεων διεθνών οργανισμών, μη κυβερνητικών οργανώσεων και της επιστημονικής έρευνας για την ελληνική οικονομία και την Ε.Ε. - Rainer Munz, «Μετανάστευση, αγορές εργασίας και ενσωμάτωση των μεταναστών: μια επισκόπηση για την Ευρώπη»	22
Τύπος - Ελληνικός - Ξένος	24
Τεκμηρίωση - Επισκόπηση Έρευνας - Τεκμηρίωση.	25
Εκδηλώσεις	30

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΟΠΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΕΕΕΠ)
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης
Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών**

Το Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ) ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 2002 βάσει του Προεδρικού Διατάγματος 278/2002 στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρόκειται για έναν ανεξάρτητο, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ερευνητικό και εκπαιδευτικό φορέα που λειτουργεί εντός Πανεπιστημίου διατηρώντας ωστόσο ευρεία διοικητική και οικονομική αυτονομία. Το Εργαστήριο στοχεύει τόσο στην εξειδικευμένη μελέτη και διακλαδική προσέγγιση του φαινομένου της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης όσο και στην προώθηση του διαλόγου σε επιστημονική βάση. Συνεργάζεται με τα Εργαστήρια Μελέτης Ελληνογερμανικών Σχέσεων, Μελέτης της Μετανάστευσης και της Διασποράς του Πανεπιστημίου Αθηνών, καθώς και με το Κέντρο Πολιτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Επίσης, συνδέεται με το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σπουδών και με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Τεκμηρίωσης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Το Εργαστήριο έχει ως αποστολή:

- Τη συστηματική παρακολούθηση, ανάλυση, ερμηνεία και αξιολόγηση των εξελίξεων στον Ευρωπαϊκό χώρο.
- Τη συνεργασία και ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων με άλλα ακαδημαϊκά ή ερευνητικά ιδρύματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Τη συμμετοχή σε εθνικά, κοινοτικά ή διεθνή προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και επιμόρφωσης προσωπικού.
- Την ανάπτυξη προγραμμάτων διδασκαλίας και τη διεξαγωγή βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας.
- Την οργάνωση σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων, διαλέξεων, καθώς και την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων και εκδόσεων.

Διευθυντής Εργαστηρίου: Καθηγητής Π.Κ. Ιωακειμίδης

Υπεύθυνη Ερευνητικής και Διαχειριστικής Στήριξης Εργαστηρίου: Κλεοπάτρα Ματσουκά

Επιστημονικό Συμβούλιο: Π. Κ. Ιωακειμίδης, Π. Καζάκος, Ν. Μαραβέγιας, Μ. Τσινιζέλης, Κ.

Υφαντής, Ι. Υφαντόπουλος, Π. Βαρβαρούσης, Σ. Βέρνυ, Ε. Δούση, Ν. Κουτσιαράς.

Με το Εργαστήριο συνεργάζονται επίσης μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημίων

Μηνιαία Έκδοση

Ιδιοκτήτης : Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα
Εκδότης (κ' Επιστημονικός Υπεύθυνος Δελτίου) : Π. Κ. Ιωακειμίδης, Διευθυντής Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα.

Συντακτική ομάδα: Δρ. Άννα Βαλλιανάτου (υπεύθυνη σύνταξης), Κλεοπάτρα Ματσουκά.

Σε αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν οι Αλεξία Αλεξανδροπούλου και Γιορίνα Μαρατάση.

Για τυχόν παρατηρήσεις και σχόλια: 2103689535, newsletter_eeer@pspa.uoa.gr

Σουζάννα Βέρνυ, Επίκουρη Καθηγήτρια Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης Πανεπιστημίου Αθηνών

«Το Θέατρο Σκιών των Ευρωεκλογών»

Από το ντεμπούτο τους, το 1979, οι εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποδείχθηκαν ένα πικρό ποτήρι για τους θιασώτες της δημοκρατικής εμβάθυνσης του ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Οι προσδοκίες, για μαζική λαϊκή κινητοποίηση, η οποία θα έδινε μία νέα δημοκρατική ώθηση και κατεύθυνση στο ευρωπαϊκό εγχείρημα αποδείχθηκαν γρήγορα αβάσιμες. Το 1979, σχεδόν τρεις δεκαετίες μετά την έναρξη της διαδικασίας ολοκλήρωσης, οι πολίτες των κρατών-μελών κλήθηκαν επιτέλους να συμμετάσχουν σε αυτήν. Ο ένας στους τρεις δεν προσήλθε στην κάλπη. Η συνέχεια της τριακονταετούς ιστορίας των ευρωεκλογών ήταν η συστηματική πτώση της συμμετοχής σε κάθε εκλογική αναμέτρηση.

Σε όλα τα πολιτικά συστήματα, η συμμετοχή της πλειοψηφίας των ψηφοφόρων στην εκλογική διαδικασία θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για τη νομιμοποίηση του αποτελέσματος και κατ' επέκταση, και του ίδιου του συστήματος. Συνεπώς, όταν το 1999 η αποχή ξεπέρασε το κρίσιμο κατώφλι του 50%, σήμανε συναγερμός. Οι τελευταίες ελπίδες ότι η παρουσία νέων κρατών-μελών θα οδηγούσε και στη προσέλκυση περισσότερων ψηφοφόρων διαψεύστηκαν στις τελευταίες ευρωεκλογές, το 2004. Σε όλες τις νέες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, λίγες μόλις εβδομάδες μετά την έναρξή τους, η απόχρη ξεπέρασε το 50%.

Ως αποτέλεσμα, οι ευρωεκλογές έχουν εξελιχθεί σε αχίλλειο πτέρνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εκτεταμένη αποχή ερμηνεύεται ως ένδειξη της έλλειψης λαϊκής αποδοχής για την ίδια την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Συνεπώς, η έκβαση των τριών δεκαετιών διεξαγωγής ευρωεκλογών δεν ανταποκρίνεται στις αρχικές προσδοκίες. Αντί να αποτελεί μία πηγή δημοκρατικής ενδυνάμωσης του ευρωπαϊκού εγχειρήματος, οι ευρωεκλογές λειτουργούν απονομιμοποιητικά, συμβάλλοντας στην αποδυνάμωση και όχι στην ενίσχυση του εγχειρήματος. Ωστόσο, δεν είναι καθόλου σαφές ότι η χαμηλή συμμετοχή στις ευρωεκλογές εκφράζει μία πραγματική στάση απόρριψης ή αδιαφορίας απέναντι στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Σε συνέχεια της γνωστής μελέτης των Reif και Schmitt για την εκλογική αναμέτρηση του 1984, είναι πλέον κοινός τόπος ότι οι εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διεξάγονται πάντα ως ένα είδος ταυτόχρονων εθνικών εκλογών δευτερεύουσας σημασίας. Στην πραγματικότητα, οι ευρωεκλογές δεν έχουν ούτε ευρωπαϊκό περιεχόμενο ούτε ευρωπαϊκή μορφή. Σε κάθε χώρα, η προεκλογική εκστρατεία εξελίσσεται ουσιαστικά αποκομμένη από την υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση και περιστρέφεται γύρω από μία διαφορετική, κάθε φορά, εθνική θεματική. Τα εθνικά πολιτικά κόμματα εμφανίζονται ως οι βασικοί πρωταγωνιστές του παιχνιδιού, σχεδόν χωρίς αναφορά στις ομάδες μέσα στις οποίες λειτουργούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Ταυτόχρονα, πάνω στην Ευρώπη πλανάται το φάντασμα ενός αδύναμου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου χωρίς σημαντικές εξουσίες. Κατ' αυτόν τον τρόπο, όμως, οι ευρωεκλογές στερούνται οποιασδήποτε ουσίας. Όταν διεξάγονται ως εθνικές εκλογές χωρίς δυνατότητα αλλαγής ούτε της εθνικής κυβέρνησης ούτε του ευρωπαϊκού σκηνικού, η μαζική αποχή των πολιτών αποτελεί δυσάρεστη αλλά εντελώς λογική συνέπεια.

Οι ευρωεκλογές με τη σημερινή τους μορφή μοιάζουν με ένα θέατρο σκιών, όπου οι πραγματικοί παίκτες παραμένουν κρυμμένοι πίσω από το παραβάν. Τα ευρωπαϊκά κόμματα, τα οποία από την επομένη των εκλογών θα καθορίζουν το κοινοβουλευτικό έργο, μένουν σχεδόν αφανή στις εθνικές προεκλογικές εκστρατείες. Το ίδιο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εμφανίζεται, στην καλύτερη περίπτωση, ως κομπάρσος και όχι με τον πραγματικό του ρόλο ως ο μεγάλος κερδισμένος από τις επαναλαμβανόμενες τροποποιήσεις των Συνθηκών. Το ΕΚ πλέον ασκεί ουσιαστική επιρροή σε μεγάλο μέρος της νομοθεσίας που διέπει την καθημερινή ζωή των ευρωπαϊκών πολιτών. Κατέχει, μάλιστα, και τα βαρυσήμαντα όπλα της έγκρισης ή καταψήφισης του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όπως και της Επιτροπής στο σύνολό της.

Οι ευρωεκλογές αποτελούν ίσως μοναδικό φαινόμενο δημοκρατικών εκλογών όπου δεν γίνεται κανένας απολογισμός του έργου της απερχόμενης βουλής. Το αποτέλεσμα είναι η υπονόμηση της εκλογικής διαδικασίας ως θεμελιώδους μηχανισμού δημοκρατικού ελέγχου και λογοδοσίας. Η επίλυση του δημοκρατικού ελλείμματος των ευρωεκλογών δεν προϋποθέτει τα ριζικό θεσμικό μετασχηματισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό άλλωστε είναι ένα έργο το οποίο ήδη, εδώ και δυόμισι δεκαετίες, βρίσκεται εν εξελίξει. Απαιτεί απλώς μία νέα αντίληψη για τη διεξαγωγή των ίδιων των εκλογών με επίκεντρο τα μείζονα ζητήματα και τα πραγματικά διλήμματα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Μία τέτοια εξέλιξη αποτελεί μονόδρομο προκειμένου να διαμορφώσουν οι πολίτες μία νέα σχέση με τις ευρωεκλογές και να δώσουν ένα μαζικό παρόν στη διαδικασία ολοκλήρωσης.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Νέα ανακοίνωση της Ε. Επιτροπής για τη χρηματοπιστωτική εποπτεία¹.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε (27/05/2009) ανακοίνωση για τη χρηματοπιστωτική εποπτεία στην Ευρώπη. Στην ανακοίνωση προτείνεται η μεταρρύθμιση της σημερινής αρχιτεκτονικής των επιτροπών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, με τη δημιουργία νέου Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικών Κινδύνων (ΕΣΣΚ) και ευρωπαϊκού συστήματος οργάνων χρηματοπιστωτικής εποπτείας αποτελούμενο από νέες ευρωπαϊκές αρχές ελέγχου. Η σχετική νομοθεσία θα ακολουθήσει το φθινόπωρο. Η Επιτροπή καλεί επίσης όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη

¹ ec.europa.eu/ellada/news/news/20090527_financial_services_el.htm

να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την ανακοίνωση μέχρι τις 15 Ιουλίου.

Ο Joaquín Almunia, Επίτροπος οικονομικών και νομισματικών υποθέσεων, δήλωσε τα εξής: «Ο χρηματοπιστωτικός τομέας ήταν από τις βασικές κινητήριες δυνάμεις της ανάπτυξης από τη δημιουργία της ενιαίας αγοράς στις αρχές της δεκαετίας του '90, όμως στις αρχές του χρόνου σχεδόν παρέλυσε την οικονομία. Οι μεταρρυθμίσεις που προτείνονται σήμερα έχουν σκοπό να δημιουργήσουν ένα νέο ευρωπαϊκό όργανο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικών Κινδύνων, το οποίο θα εκτιμά τους κινδύνους που αποτελούν απειλή για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και

ενδέχεται να προκληθούν από μακροοικονομικές εξελίξεις και από εξελίξεις στο σύνολο του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Το νέο όργανο θα πραγματοποιεί αναλύσεις, θα προβαίνει σε έγκαιρη προειδοποίηση για κινδύνους που απειλούν το σύνολο του συστήματος και όταν χρειάζεται, θα διατυπώνει συστάσεις για την αντιμετώπισή τους. Με αυτό τον τρόπο, θα εξοπλίσει την ΕΕ με ένα πανευρωπαϊκό σύστημα μακροπροληπτικής εποπτείας».

Η δέσμη μέτρων που προτείνει η ανακοίνωση περιέχει δύο βασικά στοιχεία:

- ένα Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικών Κινδύνων (ΕΣΣΚ), το οποίο θα παρακολουθεί και θα αξιολογεί τους κινδύνους που απειλούν τη σταθερότητα του συνόλου του χρηματοπιστωτικού συστήματος («μακροπροληπτική εποπτεία»). Θα παρέχει έγκαιρες προειδοποιήσεις για ενδεχόμενους συστημικούς κινδύνους, και όταν χρειάζεται θα διατυπώνει συστάσεις για την αντιμετώπισή τους. Η δημιουργία του ΕΣΣΚ θα αντιμετωπίσει μία από τις βασικές αδυναμίες που αναδείχθηκαν λόγω της κρίσης, και αφορούσαν την έκθεση του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε περίπλοκους, τομεακούς και διατομεακούς συστημικούς κινδύνους.
- ένα Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας (ΕΣΧΕ) για την εποπτεία μεμονωμένων χρηματοπιστωτικών οργανισμών («μικροπροληπτική εποπτεία»), το οποίο θα αποτελείται από ένα ισχυρό δίκτυο εθνικών εποπτικών αρχών που θα λειτουργεί παράλληλα με τις νέες ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές, που δημιουργούνται με τη μετατροπή των υφιστάμενων επιτροπών στον τραπεζικό, χρηματιστηριακό,

ασφαλιστικό τομέα και στον τομέα των επαγγελματικών συντάξεων. Το ΕΣΧΕ θα βασιστεί στον επιμερισμό και την αμοιβαία ενίσχυση των αρμοδιοτήτων, συνδυάζοντας την εποπτεία των επιχειρήσεων σε εθνική βάση με συγκέντρωση ειδικών καθηκόντων σε ευρωπαϊκό επίπεδο προκειμένου να προκύψουν εναρμονισμένοι κανόνες και συνεκτική εποπτική και πρακτική εφαρμογή. Το δίκτυο αυτό πρέπει να βασίζεται στην αρχή της σύμπραξης, της ευελιξίας και της επικουρικότητας. Θα στοχεύει στην ενδυνάμωση της εμπιστοσύνης μεταξύ εθνικών εποπτικών αρχών με την εξασφάλιση, μεταξύ άλλων, ότι οι εποπτικές αρχές της χώρας υποδοχής συμμετέχουν ενεργά στον καθορισμό πολιτικών που συνδέονται με τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την προστασία των επενδυτών, επιτρέποντας με τον τρόπο αυτό την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των διασυννοριακών κινδύνων.

Η εφαρμογή των παραπάνω ρυθμίσεων θα παρακολουθείται και η αποτελεσματικότητά τους θα εξετάζεται προσεκτικά. Θα πραγματοποιηθεί συνολική επανεξέταση το αργότερο τρία χρόνια μετά την έναρξη ισχύος των δύο πυλώνων του ευρωπαϊκού πλαισίου χρηματοπιστωτικής εποπτείας που προτείνεται στην ανακοίνωση (το αργότερο το 2013). Το πόρισμα αυτής της επανεξέτασης θα καθορίσει κατά πόσον απαιτούνται περαιτέρω μέτρα για την ενίσχυση του ΕΣΣΚ και του ΕΣΧΕ.

Σήμερα υπάρχουν τρεις επιτροπές χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών για μικροπροληπτική εποπτεία (εποπτεία μεμονωμένων χρηματοπιστωτικών οργανισμών) σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με αποκλειστικά συμβουλευτική εξουσία: η Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (CEBS), η

Επιτροπή Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (CEIOPS) και η Επιτροπή Ρυθμιστικών Αρχών των Αγορών Κινητών Αξιών (CESR), συχνά γνωστές και ως «επιτροπές Lamfalussy επιπέδου 3». Ωστόσο, δεν υπάρχει ένα ενιαίο ευρωπαϊκό όργανο αρμόδιο για την εποπτεία των συστημικών κινδύνων (μακροπροληπτική εποπτεία).

Η ομάδα «de Larosière» για τη χρηματοπιστωτική εποπτεία στην Ευρώπη, που έχει εξουσιοδοτηθεί από τον Πρόεδρο κ. Barroso, εξέδωσε την έκθεσή της στις 25 Φεβρουαρίου 2009. Πρότεινε ότι ένα ενισχυμένο ευρωπαϊκό πλαίσιο ευρωπαϊκής εποπτείας πρέπει να βασίζεται στους δύο πυλώνες, το ΕΣΣΚ και το ΕΣΧΕ. Όπως αναγγέλθηκε στην ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με θέμα «Η υλοποίηση της ευρωπαϊκής ανάκαμψης» της 4ης Μαρτίου, η Επιτροπή υποστήριξε τις προτάσεις της ομάδας de Larosière και δεσμεύθηκε να παρουσιάσει ανακοίνωση για τη χρηματοπιστωτική εποπτεία πριν από το τέλος Μαΐου.

Πριν από την έκδοση της ανακοίνωσης, η Επιτροπή πραγματοποίησε διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Ελήφθησαν πάνω από 115 συνεισφορές, οι οποίες στην πλειοψηφία τους υποστήριζαν ευρέως τις προτάσεις της έκθεσης de Larosière. Επίσης, στις 7 Μαΐου 2009, πραγματοποιήθηκε συνέδριο υψηλού επιπέδου για την εποπτεία.

Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΚΟΡΥΦΗΣ ΡΩΣΙΑΣ-Ε.Ε.

Τα θέματα της ατζέντας της Συνόδου Κορυφής Ε.Ε.-Ρωσίας που πραγματοποιήθηκε στις 22 Μαΐου 2009 στο Khabarovsk ήταν η κλιματική αλλαγή, η ενέργεια αλλά και διάφορα

διεθνή θέματα, όπως η προώθηση της σταθερότητας στην κοινή γειτονιά και γενικότερα στην Ευρώπη καθώς και η κατάσταση στη Μέση Ανατολή, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, το Ιράν και τη Σρι Λάνκα. Επιπλέον, στην ατζέντα της αντιμετώπισης της παγκόσμιας οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης ήταν και η επανεξέταση της συνεργασίας στο πλαίσιο των κοινών χώρων και η αποτίμηση της προόδου που σημειώθηκε όσον αφορά στις διαπραγματεύσεις για τη νέα συμφωνία. Η Ε.Ε. και η Ρωσία έχουν αρχίσει τη διαπραγμάτευση νέας συμφωνίας που θα αντικαταστήσει την υφιστάμενη συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας, η οποία θα καθορίσει ενισχυμένες και νομικά δεσμευτικές διατάξεις για το σύνολο των σχέσεων των δύο πλευρών. Οι αξιωματούχοι της Ε.Ε. ζητούν από τη Ρωσία να συμμορφωθεί με τις ειρηνευτικές συμφωνίες που υπεγράφησαν με τη Γεωργία, να κάνει κάποια βήματα για να εξασφαλίσει την ασφάλεια των «γερασμένων» πυρηνικών αντιδραστήρων και υποβρυχίων, να τηρήσει τις υποσχέσεις της για την καταπολέμηση της δικαστικής διαφθοράς και να αντιμετωπίσει τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις περιοχές του Βόρειου Καυκάσου. Η Σύνοδος ολοκληρώθηκε με ανοιχτή διαφωνία για την εξωτερική πολιτική και την ενεργειακή ασφάλεια. Ο Ρώσος Πρόεδρος Dmitry Medvedev προειδοποίησε ότι ελλοχεύει ο κίνδυνος το σχέδιο της Νέας Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης της Ε.Ε. που βελτιώνει τις σχέσεις με τα έξι πρώην Σοβιετικά κράτη να πυροδοτήσει την πολιτική ένταση.

Συγκριμένα, στον *ενεργειακό τομέα*, η Σύνοδος Ε.Ε.-Ρωσίας αποτελούσε μια ευκαιρία εξεύρεσης πρακτικών τρόπων για να ξεπεραστεί η κρίση εφοδιασμού, μέσω ενός

εκτεταμένου μηχανισμού έγκαιρης προειδοποίησης. Στόχος είναι η σχέση Ε.Ε.-Ρωσίας να βασιστεί σε μια σχέση αλληλεξάρτησης και αμοιβαίου οφέλους, σύμφωνα με τις αρχές της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας. Ο Ρώσος Πρόεδρος δήλωσε ότι δεν προτίθεται να επικυρώσει τη Συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας (μια πολυεπίπεδη συμφωνία που προωθείται από την Ε.Ε. σχετικά με τις επενδύσεις για την ενέργεια και τους κανόνες διέλευσης, τον οποίο υπέγραψε η Ρωσία το 1994). Επεσήμανε ότι η αδυναμία της Ουκρανίας να πληρώσει για το Ρωσικό αέριο θα μπορούσε να οδηγήσει σε επανάληψη των προβλημάτων όπως παρουσιάστηκαν τον Ιανουάριο του 2009. Η Ρωσία αρνήθηκε να δώσει διαβεβαιώσεις ότι θα κάνει τα κατάλληλα βήματα για να αποφύγει μια ακόμη διακοπή της παροχής. Από τη πλευρά του, ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Jose Manuel Barroso απέκλεισε το ενδεχόμενο εγκατάλειψης του Χάρτη Ενέργειας. Όπως επισημαίνεται από Ρώσο διπλωμάτη στον EUOBSERVER, η Ρωσία είναι, σε γενικές γραμμές, ευνοϊκή με όλες τις κοινές προσπάθειες ενίσχυσης της ασφάλειας στην παροχή αερίου υπογραμμίζοντας, όμως, τη σημασία του οικονομικού ζητήματος που έχει προκύψει με την Ουκρανία. Μόνο αν η Ε.Ε. είναι πρόθυμη να πληρώσει το χρέος της Ουκρανίας μαζί με τη Ρωσία δε θα επαναληφθεί η ίδια κατάσταση, αναφέρουν Ρώσοι διπλωμάτες. Τα κράτη μέλη, όμως, είναι απρόθυμα να προχωρήσουν σε κάτι τέτοιο υποδεικνύοντας την υπάρχουσα εμπορική συμφωνία με την Gazprom, σύμφωνα με την οποία η εμπορική συναλλαγή γίνεται στα σύνορα της Ε.Ε., και, κατά συνέπεια, είναι θέμα που μόνο η Ουκρανία και η Ρωσία μπορούν να ρυθμίσουν. Επισημαίνεται ότι μια συμφωνία που

υπεγράφη το Μάιο μεταξύ της Επιτροπής και της Ουκρανικής κυβέρνησης για τον εκσυγχρονισμό στις δυνατότητες μεταφοράς και φύλαξης προκάλεσε την οργή της Ρωσίας και την άσκηση πίεσης από την πλευρά της για τη συμμετοχή της Gazprom σε αυτήν την επιχείρηση.

Αναφορικά με άλλα εμπορικά *θέματα εμπορίου*, η Επίτροπος αρμόδια για το εμπόριο Catherine Ashton δήλωσε ότι η Ε. Επιτροπή δε θα υπογράψει ένα νέο στρατηγικό σύμφωνο με τη Ρωσία αν δεν ενταχθεί η χώρα στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ), μια προϋπόθεση που περιλαμβάνει την πρότερη άρση των δασμών για τις πτήσεις πάνω από τη Σιβηρία, τις εξαγωγές και εισαγωγές αυτοκινήτων, χάλυβα και γάλακτος. Επισημαίνεται ότι η Ε.Ε. εξακολουθεί να υποστηρίζει την ένταξη της Ρωσίας στον ΠΟΕ, ωστόσο έχει εκφράσει τις ανησυχίες της σχετικά με ορισμένα μέτρα που έλαβε η ρωσική κυβέρνηση για την αντιμετώπιση της κρίσης.

Επισημαίνεται ότι ο Τσέχος Πρόεδρος Vaclav Klaus που διάκειται φιλικά προς τη Ρωσία επανέλαβε κατά τη διάρκεια της Συνόδου Κορυφής ότι η Ρωσία είναι στρατηγικός εταίρος της Ε.Ε. και ότι η Ανατολική Εταιρική Σχέση δε βλάπτει κανέναν. Σύμφωνα με δηλώσεις του, η Ρωσία δεν είναι απειλή αλλά μια μεγάλη, ισχυρή και φιλόδοξη χώρα στην οποία πρέπει να δίνουμε μεγαλύτερη προσοχή από ό,τι σε χώρες όπως είναι η Εσθονία και η Λιθουανία. Αυτή η δήλωση προκάλεσε την αντίδραση του Εσθονού υπουργού εξωτερικών, ο οποίος ζήτησε εξηγήσεις από τον Πρέσβη της Τσεχίας στο Tallinn.

Ο *Γάλλος Πρόεδρος Nicolas Sarkozy* ακύρωσε την επίσκεψή του στη Σουηδία που είχε προγραμματισθεί για τις 2 Ιουνίου 2009, λίγες μέρες πριν από τις

Ευρωπαϊκές εκλογές και ένα μήνα πριν αναλάβει η Σουηδία την Προεδρία της Ε.Ε. Επισήμως, το γραφείο του Nicolas Sarkozy είχε αναφέρει ότι το ταξίδι ακυρώθηκε λόγω ατζέντας. Υπενθυμίζεται ότι ο υπουργός εξωτερικών της Σουηδίας Carl Bildt έχει δηλώσει ότι θα πρέπει να αποφευχθεί η παρακώλυση της διεύρυνσης της Ε.Ε. Σύμφωνα με τη Γαλλική εφημερίδα Le Monde, ο Γάλλος Πρόεδρος που αντιτίθεται στην ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε., δεν ήθελε να αναδείξει τη σημαντική διαφοροποίηση της θέσης του από τη θέση του Σουηδού Πρωθυπουργού Fredrik Reinfeldt στο θέμα για την Τουρκία. Επισημαίνεται ότι η Σουηδία υποστηρίζει την περαιτέρω διεύρυνση της Ε.Ε., συμπεριλαμβανομένης και της

Τουρκίας, υπογραμμίζοντας το στρατηγικό συμφέρον της Ε.Ε. στην εν λόγω χώρα. Σε απάντηση των δηλώσεων Sarkozy για την Τουρκία, ο Carl Bildt αναφέρει ότι, αν θεωρούμε την Κύπρο μέρος της Ευρώπης, ένα νησί κατά μήκος των ακτών της Συρίας, είναι δύσκολο να μη θεωρήσουμε ότι η Τουρκία ανήκει στην Ευρώπη. Επιπλέον, ο Σουηδός Υπουργός έχει διαφορετική άποψη από τον Nicolas Sarkozy για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε συνέντευξή του στη Figaro, ο Carl Bildt δήλωσε ότι η χορήγηση βοήθειας στην αυτοκινητοβιομηχανία με χρήματα των φορολογούμενων για να επιχορηγούνται ήδη υπάρχουσες δομές, είναι ένας καλός τρόπος να ξοδεύονται χρήματα.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.

Ανασκόπηση του έργου του ΕΚ (2004-2009)

Το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο κατά τη διάρκεια της κοινοβουλευτικής περιόδου 2004-2009 ασχολήθηκε και έλαβε αποφάσεις πάνω σε διάφορους τομείς, που επηρεάζουν την καθημερινότητα των Ευρωπαίων πολιτών, οι σημαντικότεροι των οποίων αναφέρονται παρακάτω.

- Στον τομέα της *προστασίας του περιβάλλοντος* το ΕΚ αποφάσισε μεταξύ άλλων την επιβολή ποινικών κυρώσεων για την τιμωρία αδικημάτων εις βάρος του περιβάλλοντος, την ανακύκλωση προϊόντων που προέρχονται από τα νοικοκυριά και τις οικοδομές καθώς και την εφαρμογή μιας δέσμης μέτρων για το μείζον πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής. Πιο συγκεκριμένα, αυτή η δέσμη μέτρων για την αντιμετώπιση της υπερθέρμανσης του πλανήτη θέτει ως στόχο την κατά 20% μείωση των εκπομπών αερίων που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου, την κατά 20% ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης, και τη διασφάλιση μεριδίου 20% των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο συνολικό ενεργειακό μείγμα της Ε.Ε. και όλα αυτά μέχρι το 2020. Εξαιρετικής σημασίας θεωρείται επίσης η έκδοση της νομοθεσίας 'REACH' για την Καταχώρηση, Αξιολόγηση και Αδειοδότηση Χημικών Ουσιών.
- Στον τομέα της *προστασίας των δικαιωμάτων των καταναλωτών* το ΕΚ αποφάσισε φθηνότερα τέλη περιαγωγής στην Ευρώπη, νέους κανόνες για τις τηλεοπτικές διαφημίσεις καθώς και βελτίωση της ασφάλειας των παιχνιδιών.
- Στον τομέα της *απασχόλησης και των κοινωνικών υποθέσεων* το ΕΚ όρισε ότι οι προσωρινά απασχολούμενοι θα έχουν τα ίδια δικαιώματα με τους μόνιμους υπαλλήλους των εταιριών καθώς και ότι ένα σημαντικό ποσό ετησίως θα διατίθενται για την επανένταξη στην αγορά εργασίας εργαζομένων που απολύθηκαν.

- Στον τομέα της *μετανάστευσης και της ελεύθερης μετακίνησης πολιτών* εγκρίθηκε από το ΕΚ η διεύρυνση του χώρου Σενγκεν καθώς και ορίστηκε η επιβολή κυρώσεων στους εργοδότες παράνομων μεταναστών.
- Στον τομέα της *τρομοκρατίας καθώς και της χρηματοδότησης παράνομων δραστηριοτήτων* το ΕΚ έλαβε σημαντικά μέτρα για την καταπολέμηση τους. Πιο συγκεκριμένα, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να ελέγχουν την ταυτότητα των πελατών τους για καταθέσεις άνω των € 15.000, οι εταιρείες τηλεπικοινωνίας θα υποχρεούνται να διατηρούν τα τηλεφωνικά δεδομένα για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και τα καζίνο να ελέγχουν την ταυτότητα οποιουδήποτε άτομου στοιχηματίζει ποσά μεγαλύτερα των € 2.000. Επιπρόσθετα, θεσπίστηκαν από το ΕΚ νέα μέτρα για τον έλεγχο των επιβατών στα αεροδρόμια καθώς και για τους ελέγχους πρόσβασης και επιλογής προσωπικού.
- Σχετικά με τα *δικαιώματα των επιβατών*, το ΕΚ ενέκρινε νέους κανόνες που έχουν ως στόχο την αποζημίωση των επιβατών αεροπλάνων και τρένων σε περίπτωση καθυστέρησης ή ακύρωσης, και την αποσαφήνιση των τιμών των εισιτηρίων.
- Με την περίφημη *οδηγία για τις υπηρεσίες* οι ευρωβουλευτές θέσπισαν σαφείς και δικαίους κανόνες που επιτρέπουν στους παροχείς μεγάλων και μικρών υπηρεσιών να ασκούν ελεύθερα το επάγγελμά τους σε όλες τις χώρες της Ε.Ε.
- Σχετικά με τις *πολιτικές ελευθερίες* οι ευρωβουλευτές ζήτησαν η καταπολέμηση της τρομοκρατίας να μην γίνεται εις βάρος αυτών των ελευθεριών και ταυτόχρονα επέκριναν τα κράτη μέλη που επέτρεψαν στην CIA να εκτελεί πτήσεις στον εναέριο χώρο τους για έκτακτες παραδόσεις ή για την παράνομη μεταφορά κρατουμένων.
- Το ΕΚ στη *διεθνή σκηνή* τάσσεται υπέρ ενός διεθνούς μορατόριουμ επί της θανατικής ποινής, υπέρ της εύρεσης λύσης στο παλαιστινιακό ζήτημα καθώς και υπέρ της υποστήριξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κίνα και τη Ρωσία. Ακόμα, το ΕΚ κάλεσε επανειλημμένα κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης κοινοβουλευτικής περιόδου την κυβέρνηση των ΗΠΑ να κλείσει το κέντρο κράτησης του κόλπου του Γκουαντάναμο.
- *Θεσμικές αποφάσεις και διεύρυνση.* Το ΕΚ είπε 'ναι' στη Συνθήκη της Λισαβόνας, έδωσε το πράσινο φως για την ένταξη της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στην Ε.Ε. καθώς και για την συμπερίληψη της Σλοβενίας, της Κύπρου, της Μάλτας και της Σλοβακίας στην ευρωζώνη. Επιπρόσθετα, ενέκρινε την έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων της Ε.Ε. με την Τουρκία αλλά και με την Κροατία. Τέλος, αναγνώρισε την ΠΓΔΜ ως υποψήφια προς ένταξης χώρας και κάλεσε την τελευταία και την Ελλάδα να καταλήξουν σε μια συμβιβαστική λύση για το όνομα.

Απολογισμός της Επιτροπής Barroso

Σε έκθεση της η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβαίνει σε απολογισμό του έργου της τονίζοντας τα εξής κύρια σημεία:

- Η Επιτροπή Barroso σε συνεργασία με τους υπόλοιπους θεσμούς της Ε.Ε. κατάφερε να επιτύχει την σταθερότητα και την ευημερία στην Ένωση των 27 κρατών αντιμετωπίζοντας επιτυχώς τυχόν δυσχέρειες που ανέκυψαν από τις διαδοχικές διευρύνσεις του 2004 με την προσχώρηση 10 κρατών και του 2007 με την προσχώρηση 2 κρατών. Πιο συγκεκριμένα, κατάφερε να προωθήσει όσο το δυνατόν περισσότερο την διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης ανταποκρινόμενη αποτελεσματικά σε ένα μεγάλο αριθμό προκλήσεων, οι οποίες εντοπίζονται στην δημιουργία νέων αποκλίσεων

από πλευράς οικονομικής ανάπτυξης, στην συνύπαρξη διαφορετικών ιστορικών εμπειριών καθώς και στην δημιουργία νέων πολιτικών προοπτικών και παραδόσεων. Στη λογική αυτή η Επιτροπή προχώρησε στην επέκταση της ενιαίας εσωτερικής αγοράς σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και στην δημιουργία νέας σημαντικής νομοθεσίας σκοπός της οποίας είναι να τεθεί η ενιαία εσωτερική αγορά στην υπηρεσία των πολιτών. Ακόμα, η Επιτροπή απλούστευσε τους κανόνες της Ε.Ε., προτείνοντας την κατάργηση σχεδόν του 10% της νομοθεσίας. Επιπρόσθετα, η ανανεωμένη κοινωνική ατζέντα επικαιροποίησε την κοινωνική πολιτική για τη σημερινή Ευρώπη αλλά και οι μεταρρυθμίσεις των τελευταίων ετών ενίσχυσαν τις δυνατότητες της Ευρώπης να ανταποκριθεί στην τρέχουσα οικονομική και κοινωνική κρίση.

- Τα τελευταία δυο χρόνια η Ευρώπη έχει πρωτοστατήσει στην προώθηση μιας φιλικής προς το περιβάλλον πολιτικής, μιας πολιτικής δηλαδή που συνδυάζει την προστασία του περιβάλλοντος με την ταυτόχρονη οικονομική ανάπτυξη και ευημερία. Προς αυτή την κατεύθυνση βοήθησε σημαντικά η φιλόδοξη δέσμη μέτρων που κατήρτισε η Επιτροπή Barroso και ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 2008. Με αυτό το τρόπο η Ευρώπη απέδειξε ότι είναι έτοιμη να αναλάβει ηγετικό ρόλο παγκοσμίως για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, την αντιμετώπιση της πρόκλησης για ασφαλή, βιώσιμη και ανταγωνιστική ενέργεια και τη μετατροπή της ευρωπαϊκής οικονομίας σε πρότυπο βιώσιμης ανάπτυξης τον 21ο αιώνα. Η δυναμική που δίνει στην Ευρώπη η υιοθέτηση της εν λόγω δέσμης μέτρων είναι εξαιρετικά ελπιδοφόρα αφού η στροφή προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα ενθαρρύνει την καινοτομία, προσφέρει νέες επιχειρησιακές ευκαιρίες και δημιουργεί νέες πράσινες θέσεις απασχόλησης.
- Η Ευρώπη επίσης κατά τη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας απέδειξε, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, ότι διαθέτει όλα τα προσόντα για να αναλάβει ηγετικό ρόλο στη μεταρρύθμιση της παγκόσμιας διακυβέρνησης. Ήδη ήταν αυτή που αντιμετώπισε αποτελεσματικά περιπτώσεις κρίσεων, όπως εκείνης της Γεωργίας, της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής. Ακόμα, ύψωσε το ανάστημά της στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης και έδωσε το παράδειγμα κυριαρχώντας στις διαπραγματεύσεις για την κλιματική αλλαγή. Ταυτόχρονα, οι διατλαντικές σχέσεις, η συνεργασία με την Αφρική και η στάση της απέναντι σε αναδυόμενες δυνάμεις (Κίνα, Ινδία, Βραζιλία) δείχνουν ότι η Ε.Ε. διαθέτει αυτοπεποίθηση, αποτελεσματικότητα αλλά και παράλληλα θεωρείται αξιόπιστος εταίρος.
- Τέλος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δουλεύει συνεργαζόμενη με τα άλλα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. και λογοδοτεί σε αυτά. Πιο συγκεκριμένα, η Επιτροπή δίνει ιδιαίτερη σημασία στο θέμα της δημόσιας λογοδοσίας μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Απαντά σε περισσότερες από 700 κοινοβουλευτικές ερωτήσεις κάθε χρόνο, ενώ οι επισκέψεις Επιτρόπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποτελεί σύνηθες φαινόμενο της πολιτικής ζωής της Ε.Ε. Επίσης, η Επιτροπή αναγνωρίζει πλέον ιδιαίτερα τη σπουδαιότητα των εθνικών κοινοβουλίων. Η λογοδοσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής απέναντι στα άλλα θεσμικά όργανα θα ενισχυθεί επιπλέον με τη Συνθήκη της Λισαβόνας.

ΦΑΚΕΛΟΣ: ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ (II)

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

Οι ευρωπαϊκές εκλογές είναι οι δεύτερες μεγαλύτερες εκλογές παγκοσμίως, με 380 εκατομ. ψηφοφόρους να καλούνται να πάνε στις κάλπες. Στις φετινές ευρωπαϊκές εκλογές, περισσότεροι από τους μισούς (αν όχι τα 2/3) από τους ψηφοφόρους μπορεί να μην ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα. Σύμφωνα με την τελευταία έρευνα του ευρωβαρόμετρου, μόνο το 34% των ευρωπαίων πολιτών δήλωσαν ότι θα συμμετάσχουν στην εκλογική διαδικασία, ποσοστό που κυμαίνεται από το 82% στην Ελλάδα στο 17% στην Πολωνία και στο 22% στο Η.Β.

Η εκλογική δύναμη των κυβερνητικών κομμάτων σε ορισμένα από τα μεγαλύτερα κράτη μέλη της Ε.Ε. τίθεται σε κίνδυνο στις φετινές Ευρωπαϊκές εκλογές, δίνοντας στις ομάδες των ευρωσκεπτικιστών τη δυνατότητα να προελκύσουν την προσοχή των ψηφοφόρων.

Στο *Ηνωμένο Βασίλειο* το ευρωσκεπτικιστικό κόμμα UKIP προσπαθεί να προσελκύσει τους δυσαρεστημένους ψηφοφόρους των Εργατικών, μετά τα σκάνδαλα για τις δαπάνες των βουλευτών. Επιπλέον, το κόμμα Libertas που εναντιώνεται στη Συνθήκη της Λισαβόνας και ηγείται στις δημοσκοπήσεις για τις ευρωεκλογές στο Η.Β., σε βίντεο που προβάλλεται για τις ευρωεκλογές στηλιτεύει τον αρχηγό των Συντηρητικών, τον ηγέτη David Cameron και τη δημόσια συγγνώμη του για το ζήτημα των εξόδων των ευρωβουλευτών.

Στη *Γερμανία*, με μια από κοινού εκστρατεία, τα κυβερνητικά κόμματα CDU και CSU προσπαθούν να προσελκύσουν τους πιο συντηρητικούς ψηφοφόρους. Η εκστρατεία επικεντρώνεται σε θρησκευτικά θέματα, όπως η αναφορά στο Θεό σε μελλοντικές συνθήκες της Ε.Ε., στη διατήρηση της Τουρκίας εκτός Ε.Ε. στο μέλλον και στην ενίσχυση του ρόλου της γερμανικής γλώσσας στην Ένωση. Τα κόμματα υπόσχονται, επίσης, να εξετάσουν αν μπορούν οι ευρωπαϊκές αρμοδιότητες να επιστρέψουν σε εθνικό επίπεδο. Το ακροαριστέρο κόμμα Linke αναμένεται να πάει καλά στις ευρωεκλογές μαζί με τους Πράσινους και τους Ελεύθερους Δημοκράτες. Τα κόμματα των Χριστιανοδημοκρατών και των Σοσιαλιστών αναμένεται να συγκεντρώσουν από κοινού λιγότερο από το 60% των ψηφοφόρων.

Στην *Πολωνία*, τα ποσοστά αποδοχής του κόμματος «Πολιτική Πλατφόρμα» της κεντροδεξιάς κυβέρνησης σημειώνουν πτώση (από το 44% στο 42%), σύμφωνα με έρευνα του CBOS. Η δημοσιότητα του πρωθυπουργού Donald Tusk μειώθηκε κατά τρεις μονάδες, στο 48%. Επιπλέον, το κόμμα του Νόμου και Δικαιοσύνης του Jaroslaw Kaczynski δήλωσε ότι η Πολωνία αντιμετωπίζει μια πολύ άσχημη οικονομική κρίση, προτρέποντας τους Πολωνούς να δώσουν στην «Πολιτική Πλατφόρμα» μια προειδοποίηση στις ευρωπαϊκές εκλογές. Η πολωνική πολιτική ελίτ στηλιτεύεται από αναφορές του τύπου στον πλούσιο τρόπο ζωής των ευρωβουλευτών και στην ανεπαρκή συμμετοχή τους στις εργασίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Στην *Ολλανδία*, το λαϊκό αντιμεταναστευτικό κόμμα της Ελευθερίας μπορεί να κερδίσει τουλάχιστον τρεις έδρες.

Στην *Ελλάδα*, το σοσιαλιστικό κόμμα της αντιπολίτευσης, το ΠΑΣΟΚ, επιτίθεται στο κυβερνητικό κόμμα της Νέας Δημοκρατίας για την διάλυση του

Κοινοβουλίου στις αρχές της προεκλογικής περιόδου με την κατηγορία ότι αυτή η κίνηση ήταν μια προσπάθεια αποφυγής των σκανδάλων διαφθοράς. Σύμφωνα με δηλώσεις του ηγέτη του κόμματος «Το ΠΑΣΟΚ συνδέει τις ευρωπαϊκές με τις εθνικές εκλογές» τονίζοντας ότι «Θέλουμε οι πολίτες να ... αλλάξουν την κατεύθυνση της χώρας.»

Στην *Τσεχία*, το κόμμα της αριστερής αντιπολίτευσης (CSSD), σχεδιάζει να δώσει μέχρι και 70 εκατομμύρια στην εκλογική μάχη εναντίον της συντηρητικής παράταξης ODS. Ο πρόεδρος του CSSD Jiri Paroubek δήλωσε ότι η πρόσφατη κυβέρνηση του ODS έχει αντλήσει λιγότερο από το 1% από τα κονδύλια της Ε.Ε. που θα είναι διαθέσιμα έως το 2013.

Οι φόβοι για την απάθεια των ψηφοφόρων φαίνεται να επιβεβαιώνονται στην *Ιρλανδία* και τη *Ρουμανία*, όπου ο λαός ενδιαφέρεται περισσότερο για τις τοπικές και τις επικείμενες προεδρικές εκλογές παρά για τις ευρωπαϊκές εκλογές. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα της απάθειας των πολιτών για τις ευρωεκλογές είναι η περίπτωση της *Σλοβακίας* όπου ο Robert Hajsel, επικεφαλής του γραφείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την ενίσχυση της συμμετοχής στις εκλογές στη χώρα, να «προσεύχεται» να βρέξει στις 6 Ιουνίου προκειμένου να υπάρξει συμμετοχή. Το παράδοξο είναι ότι οι πολίτες της Σλοβακίας είναι από τους πλέον ικανοποιημένους στην Ε.Ε. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι σε έρευνα του ευρωβαρομέτρου το 2007 το 76% των πολιτών της Σλοβακίας εμφανίζονται να πιστεύουν ότι η Ε.Ε. έχει βελτιώσει τη ζωή τους, ποσοστό υψηλότερο κατά 17 μονάδες από το μέσο όρο της Ε.Ε. Η *Σουηδία* αντιστέκεται στην τάση της απάθειας. Στο Γκέτεμποργκ, η προ-ψηφοφορία στο μεγαλύτερο εκλογικό κέντρο στο Nordstan συγκέντρωσε 900 άτομα ενώ στις γενικές εκλογές της χώρας που είχαν διεξαχθεί πριν από δύο χρόνια είχαν συγκεντρωθεί μόλις 278 στο ίδιο στάδιο.

Εν τω μεταξύ, η *ισπανική κυβέρνηση* έχει υποβάλει νομική πρόταση στα κράτη μέλη της Ε.Ε., για να επιτραπεί η αύξηση του αριθμού των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από τα 736 στα 754 μέλη, μόλις επικυρωθεί η Συνθήκη της Λισαβόνας (πιθανώς στις αρχές του 2010), αντί για το 2014 (όπως προβλέπεται τώρα). Η κίνηση αυτή, που αναφέρθηκε από τους Irish Times, θα εξετασθεί στην Σύνοδο Κορυφής της Ε.Ε., τον Ιούνιο του 2009. Οι Ισπανία, Γαλλία, Σουηδία, Αυστρία, Ηνωμένο Βασίλειο, Πολωνία, Πορτογαλία, Ολλανδία, Βουλγαρία, Λετονία, Σλοβενία και Μάλτα αναμένεται να επωφεληθούν από τις επιπλέον έδρες αν περάσει αυτή η πρόταση.

«ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ- ΠΙΟ ΙΣΧΥΡΟ ΑΛΛΑ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΜΕΝΟ; ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΑΠΟΨΗ ΓΙΑ ΤΗΝ 7^Η ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ»²

Η διεύρυνση, αλλά κυρίως η ενίσχυση της νομοθετικής εξουσίας του ΕΚ κατά τις διαδοχικές μεταρρυθμίσεις των Συνθηκών κατέστησαν τις εργασίες του Κοινοβουλίου πολύπλοκες. Μετά τη διεύρυνση, έχει δοθεί διαφορετική έμφαση σε ορισμένους τομείς πολιτικής, ιδίως αναφορικά με το σκεπτικισμό έναντι της ρωσικής εξωτερικής πολιτικής, και της υιοθέτησης μιας οικονομικά φιλελεύθερης στάσης στον τομέα της ρύθμισης της αγοράς και της κοινωνικής πολιτικής. Σύμφωνα με την ανάλυση

² Περίληψη και μετάφραση στην ελληνική γλώσσα της ανάλυσης του CEPS από την ομάδα του δελτίου De Clerck-Sachsse J. & Kaczyński P. M., "The European Parliament –More powerful, less legitimate? An outlook for the 7th term", CEPS Working Document No. 314/May 2009.

του CEPS, ο φόβος, ότι η διεύρυνση θα παρακωλύσει τις εργασίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αποδείχθηκε αβάσιμος. Αντιθέτως, αποδείχθηκε ότι το ΕΚ κατάφερε να διατηρήσει την απόδοσή του κατά την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο. Ωστόσο, η διεύρυνση είχε έμμεσες συνέπειες επιταχύνοντας την απλοποίηση και δίνοντας έμφαση στην αποτελεσματική λήψη αποφάσεων. Η ισορροπία μεταξύ της αποτελεσματικότητας των εργασιών του ΕΚ και της ανάγκης για διαφάνεια και δημόσια συζήτηση κινδυνεύει.

Αναφέρεται ότι οι ευρωβουλευτές κατέφευγαν σε άτυπες συνεδριάσεις για την αντιμετώπιση των θεμάτων πριν από την ψηφοφορία. Όπως έχει ήδη αποδειχθεί, οι βουλευτές των νέων κρατών μελών συγκεντρώνονται σε μη νομοθετικές επιτροπές, όπως είναι η Επιτροπή περιφερειακής πολιτικής (REGI), Προϋπολογισμού (BUDG), Εξωτερικών Υποθέσεων (AFET), Πολιτισμού και Παιδείας (CULT) και Συνταγματικών Υποθέσεων (AFCO). Κατά τη διάρκεια της πρώτης θητείας, τα μέλη βίωσαν μια σημαντική διαδικασία μάθησης, ενσωματώθηκαν περισσότερο στις πολιτικές δομές της ΕΚ και κέρδισαν σημαντικότερες θέσεις. Για παράδειγμα, κατά τη δεύτερη θητεία, σε δύο από τις κύριες επιτροπές οι επικεφαλής προέρχονταν από τα νέα κράτη μέλη. Παρόμοια ήταν η εξέλιξη στην περίπτωση την κατανομής της αρμοδιότητας των εισηγητών (Rapporteurs).

Στη συνέχεια, η ανάλυση του CEPS αναφέρεται στους τρόπους *επέκτασης των αρμοδιοτήτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου* στο σύστημα λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο πρώτος τρόπος είναι οι τροποποιήσεις της Συνθήκης, όπου, από την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (1987) και μετά, χορηγούνται νέες αρμοδιότητες ή επεκτείνονται οι ήδη διαθέσιμες αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι, σύμφωνα με τις ισχύουσες Συνθήκες, υπάρχουν τέσσερις νομοθετικές διαδικασίες στην Ένωση. (1) Διαδικασία διαβούλευσης (2) Σύμφωνη γνώμη (3) Διαδικασία Συναπόφασης. Η τέταρτη διαδικασία είναι ο συντονισμός αλλά χρησιμοποιείται πολύ σπάνια (χρησιμοποιήθηκε μόνο μια φορά από το 1999). Ένας δεύτερος τρόπος επέκτασης των αρμοδιοτήτων του Κοινοβουλίου είναι η τροποποίηση της υφιστάμενης δευτεροβάθμιας νομοθεσίας, με την αλλαγή των διαδικαστικών κανόνων. Αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι η «Επιτροπολογία» είναι μια διαδικασία υιοθέτησης μέτρων για την εφαρμογή των νομοθετικών πράξεων.

Κάνοντας έναν μικρό απολογισμό της 6^{ης} κοινοβουλευτικής περιόδου, οι J. De Clerck-Sachsse και P. M. Kaczyński αναφέρουν ότι η μεταρρύθμιση του 2006 παρείχε για πρώτη φορά στο ΕΚ εξουσίες ελέγχου σε περίπτωση όπου μια επιτροπή λαμβάνει αποφάσεις εφαρμογής βάσει μιας πράξης που εγκρίθηκε κατά τη διαδικασία της συναπόφασης. Αυτή η μεταρρύθμιση δημιούργησε ένα νέο είδος Επιτροπών - τις κανονιστικές ελεγκτικές επιτροπές, όπου το Κοινοβούλιο έχει σαφή έλεγχο. Η μεταρρύθμιση αυτή ήταν μια σημαντική επέκταση των εξουσιών του Κοινοβουλίου στην επιτροπολογία και ένα από τα ελάχιστα παραδείγματα (κατά τη διάρκεια της περιόδου 2004-09) όπου επισημοποιήθηκε η αύξηση των αρμοδιοτήτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η μόνη επίσημη ενίσχυση των εξουσιών συναπόφασης κατά τη διάρκεια της 6^{ης} θητείας του ΕΚ έλαβε χώρα το 2005, όταν το Συμβούλιο μετακίνησε τέσσερις νομικές βάσεις από τον τρίτο πυλώνα στη διαδικασία της συναπόφασης: συνοριακοί έλεγχοι, μέτρα για το άσυλο, υποδοχή των προσφύγων και χειρισμός της παράνομης μετανάστευσης. Η πολιτική σημασία του Κοινοβουλίου στη διαδικασία επιλογής της νέας Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναγνωρίστηκε από το 1999, όταν η Επιτροπή Santer διαλύθηκε μετά από πρόταση δυσπιστίας από το ΕΚ. Κατά τη διάρκεια της 6ης

κοινοβουλευτικής περιόδου, το ΕΚ έκανε χρήση των δικαιωμάτων του, κυρίως, σε δύο περιπτώσεις. Καταρχήν ανάγκασε τον Πρόεδρο της Ε. Επιτροπής και την ιταλική κυβέρνηση να αντικαταστήσουν τον Ιταλό Επίτροπο Rocco Buttiglione, όταν δεν κατάφερε να κερδίσει την έγκριση της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων. Επιπλέον, δόθηκε διαφορετικό χαρτοφυλάκιο στην Επίτροπο της Ουγγαρίας László Kovács καθώς δεν κέρδισε την στήριξη του ΕΚ για να αναλάβει το χαρτοφυλάκιο της Ενέργειας. Ένα παράδειγμα για την ενίσχυση του ρόλου του Κοινοβουλίου στη νομοθετική διαδικασία ήταν η υιοθέτηση της οδηγίας για τις υπηρεσίες. Εδώ, το αρχικό αδιέξοδο στο Συμβούλιο έδωσε περιθώρια ελιγμών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να διαπραγματευτεί έναν αποδεκτό συμβιβασμό και να εδραιωθεί ως ισότιμος συννομοθέτης. Κατά την διάρκεια της 6^{ης} νομοθετικής περιόδου, έγιναν προσπάθειες από το ΕΚ να επεκτείνει το δημοσιονομικό του έλεγχο σε άλλα θεσμικά όργανα.

Από την εισαγωγή της διαδικασίας συναπόφασης, το 1993, σημειώνεται σταδιακή ενίσχυσή της σε κάθε θητεία του Κοινοβουλίου. Κατά τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια ο αριθμός των αποφάσεων που λαμβάνονται με τη μέθοδο της συναπόφασης στη διαδικασία λήψης αποφάσεων αυξήθηκε κατά 84%. Επιπλέον, από το τέλος της 6^{ης} περιόδου υπήρξαν περισσότερες αποφάσεις που λαμβάνονται με τη διαδικασία της συναπόφασης από ό,τι με τη διαδικασία της διαβούλευσης. Επισημαίνεται ότι η Συνθήκη της Λισαβόνας διευρύνει την εφαρμογή της διαδικασίας της συναπόφασης σε διάφορους τομείς όπως είναι η γεωργία και η αλιεία (με εξαιρέσεις), η πνευματική ιδιοκτησία, η ενέργεια, τα διαρθρωτικά ταμεία και η μεταναστευτική πολιτική. Επιπλέον, παραχωρεί πρόσθετες αρμοδιότητες στο ΕΚ σε τομείς όπου η Ε.Ε. δεν είχε εξουσίες, όπως είναι ο τομέας του τουρισμού, του αθλητισμού ή το νέο εργαλείο της πρωτοβουλίας των πολιτών. Ωστόσο, η νομοθετική εξουσία του ΕΚ εξακολουθεί να είναι μικρότερη από τη νομοθετική εξουσία του Συμβουλίου, στους τομείς που λαμβάνονται αποφάσεις με τη διαδικασία διαβούλευσης και στους τομείς όπου δε ζητείται η γνώμη του Κοινοβουλίου (δηλαδή θέματα που σχετίζονται με την τελωνειακή ένωση και ορισμένες πτυχές της οικονομικής πολιτικής). Επισημαίνεται ότι οι εξουσίες ελέγχου του νέου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στο πλαίσιο της διαδικασίας της επιτροπολογίας, τέθηκε σε λειτουργία μόλις το 2008. Επομένως, κατά τη νέα θητεία του το ΕΚ θα έχει περισσότερες ευκαιρίες να ασκήσει τα προσφάτως αποκτηθέντα δικαιώματά του. Το πιθανότερο είναι ότι το ΕΚ κατά την 7^η νομοθετική περίοδο θα προσπαθήσει να ασκήσει επιρροή στις υποψηφιότητες για τη νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή επικαλούμενο τις αρμοδιότητες που του απονέμονται στο πλαίσιο της Συνθήκης της Λισαβόνας.

Μια αξιοσημείωτη εξέλιξη στη διαδικασία λήψης αποφάσεων του ΕΚ κατά την τελευταία κοινοβουλευτική περίοδο ήταν μια τεράστια αύξηση στην επίτευξη συμφωνίας κατά τη *διαδικασία της πρώτης ανάγνωσης*. Δεδομένου ότι η διαδικασία πολλών αναγνώσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας της συναπόφασης είναι χρονοβόρος και πολύπλοκη, υπήρξε μια αυξανόμενη τάση να «περνάει» μία νομοθετική πράξη μετά από την πρώτη ανάγνωση. Αυτό σημαίνει ότι ένας περιορισμένος αριθμός φορέων (συνήθως ο εισηγητής, ένας ή δύο σκιώδεις εισηγητές και, ενδεχομένως, ο Πρόεδρος της Επιτροπής) συμμετέχουν στις διαπραγματεύσεις. Το μεγαλύτερο μέρος της πολιτικής συζήτησης λαμβάνει χώρα πίσω από τις κλειστές πόρτες των τμημάτων διαπραγμάτευσης και όχι δημοσίως. Επιπλέον, η αύξηση των συμφωνιών στο στάδιο της πρώτης ανάγνωσης ενισχύει το ρόλο των κοινοβουλευτικών επιτροπών κατά τη

νομοθετική διαδικασία, σε αντίθεση με το ρόλο του σώματος της ολομέλειας. Για να διασφαλιστεί το παραγόμενο έργο, περισσότερες αποφάσεις λαμβάνονται σήμερα σε επίπεδο κοινοβουλευτικών επιτροπών και όχι στην ολομέλεια. Επισημαίνεται ότι η σύνθεση των Επιτροπών δεν είναι αντιπροσωπευτική του συνόλου του σώματος. Κατά συνέπεια, υπάρχει μικρή πιθανότητα διενέργειας μιας πολιτικοποιημένης συζήτησης με αντιπαραθέσεις, που είναι απαραίτητες για την προσέλκυση της προσοχής του κοινού. Οι «πρόωρες» συμφωνίες αποτελούν πλέον το 80% περίπου των θεμάτων που αποφασίζονται στο πλαίσιο της συναπόφασης. Σύμφωνα με την ανάλυση του CEPS, μια εσωτερική ομάδα εργασίας που μελετά αυτό το ζήτημα προτείνει τον περιορισμό των συμφωνιών κατά την πρώτη ανάγνωση στις περιπτώσεις που είναι σαφώς επωφελής μια ταχεία ολοκλήρωση της διαδικασίας, όπως σε αμφιλεγόμενες περιπτώσεις, σε εξαιρετικά τεχνικές υποθέσεις ή σε υποθέσεις του κατ' επείγοντος.

Εκτός από την ανησυχία για τη διαφάνεια και τη νομιμότητα της διαδικασίας υπάρχει και αντιπαράθεση για το αν η επίτευξη «πρόωρης» συμφωνίας ευνοεί τη θέση του Συμβουλίου ή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ενώ ορισμένοι θεωρούν ότι οι συμφωνίες πρώτης ανάγνωσης φανερώνουν την προθυμία του Συμβουλίου να αποδεχθεί τις τροπολογίες του Κοινοβουλίου, άλλοι υποστηρίζουν ότι μια γρήγορη συμφωνία ουσιαστικά «σφραγίζει» τη θέση του Συμβουλίου. Επιπλέον, η αυξανόμενη επίτευξη συμφωνίας κατά την πρώτη ανάγνωση ενισχύει την αποτελεσματικότητα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ως νομοθέτη εις βάρος της ικανότητάς του να λειτουργήσει ως ένα φόρουμ για την ανάδειξη των διαφορετικών πολιτικών θέσεων. Ένα από τα παράδοξα που αντιμετωπίζει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι ότι οι αυξανόμενες αρμοδιότητες και η αυτοπεποίθηση του σε σχέση με τα άλλα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. δεν έχουν μεταφραστεί σε ενίσχυση του δημοσίου ενδιαφέροντος.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξακολουθεί να είναι ο θεσμός που εμπιστεύονται περισσότερο οι πολίτες (το 51% των πολιτών εμπιστεύονται περισσότερο το ΕΚ, σε σύγκριση με το 48% που εμπιστεύονται την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το 47% που εμπιστεύονται την Ε. Επιτροπή). Ωστόσο, η αύξηση των αρμοδιοτήτων του ΕΚ να ενεργεί ως συννομοθέτης του Συμβουλίου αντικατοπτρίζεται σε μείωση και όχι σε αύξηση του ενδιαφέροντος των ψηφοφόρων. Ορισμένα από τα προβλήματα της μείωσης του δημόσιου συμφέροντος είναι διαρθρωτικού χαρακτήρα. Η Ευρωπαϊκή πολιτική είναι δύσκολο να πολιτικοποιηθεί στο σύνολό της. Αναφέρονται χαρακτηριστικά η πολυγλωσσία του ΕΚ και η έλλειψη σαφούς διαχωρισμού μεταξύ των ευρωπαϊκών πολιτικών ομάδων. Η μετατόπιση των πολιτικών συνασπισμών ανάλογα με το πολιτικό θέμα επιτρέπει μεγαλύτερη ευελιξία των πολιτικών δρώντων να αποφασίζουν κατά περίπτωση ενώ καθιστά δύσκολο στους εξωτερικούς παρατηρητές να καθορίσουν συγκεκριμένα πρότυπα για τη στάση των διαφόρων πολιτικών ομάδων. Υπάρχει η τάση να αντιλαμβανόμαστε το ΕΚ ως έναν ενιαίο φορέα, γεγονός που υπογραμμίζεται από την έλλειψη μιας πλήρως ανεπτυγμένης κουλτούρας αντιπαράθεσης. Αν και οι επιτροπές του ΕΚ, σε αντίθεση με τις επιτροπές πολλών εθνικών κοινοβουλίων, είναι ανοικτές στο κοινό, καθοδηγούνται από μια διαφορετική λογική, όπου κυριαρχούν οι τεχνικές λεπτομέρειες της πολιτικής και όχι σαφείς και εύκολα κατανοητές ιδεολογικές θέσεις. Τέλος, το γεγονός ότι οι εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δε συνδέονται με το διορισμό μιας κυβέρνησης συμβάλλει στο να καταστούν οι ευρωπαϊκές εκλογές λιγότερο σημαντικές από τις εθνικές.

Αν και έχουν γίνει ορισμένες προσπάθειες να πολιτικοποιηθεί το ΕΚ κατά την προεκλογική εκστρατεία του 2009 (για παράδειγμα, δίνοντας έμφαση στις ιδεολογικές διαφορές μεταξύ των κομμάτων σχετικά με την οικονομική και κοινωνική πολιτική στις διακηρύξεις των πολιτικών ομάδων) αυτή η προσπάθεια έχει στεφθεί με μερική επιτυχία. Στο σύνολό τους οι ψηφοφόροι εξακολουθούν να προσπαθούν να εντοπίσουν τις διαφορές μεταξύ των προγραμμάτων των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων. Σε κάθε περίπτωση, στις ευρωπαϊκές εκλογές κυριαρχούν τα εθνικά θέματα και όχι η ευρωπαϊκή πολιτική.

Τέλος, σύμφωνα με την ανάλυση του ΕΚ, μια αξιολόγηση της 6^{ης} νομοθετικής του θητείας δείχνει ότι ο εν λόγω θεσμός έχει κερδίσει στο πλαίσιο του θεσμικού τριγώνου της Ε.Ε. Εάν η Συνθήκη της Λισαβόνας επικυρωθεί κατά τη διάρκεια της θητείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατά την 7^η νομοθετική περίοδο, η τάση αυτή θα ενισχυθεί σημαντικά. Εάν, ωστόσο, αποτύχει να προσελκύσει το ενδιαφέρον του κοινού, ο θεσμικός λόγος ύπαρξης του ΕΚ, ως ο δημοκρατικός πυλώνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης τίθεται σε κίνδυνο

Άρθρα από τον εγχώριο τύπο για τις ευρωεκλογές.

«Λίγες εβδομάδες απέμειναν μέχρι την απογοήτευση των ευρωεκλογών. Και όμως, οι πρώτες διακρατικές εκλογές στην ιστορία της ανθρωπότητας είχαν χαιρετιστεί το 1979 ως ένα μεγάλο βήμα προς τα εμπρός. Φέτος 27 διαφορετικοί λαοί θα συμμετάσχουν στη διαδικασία, αλλά η ψήφος τους δεν θα αφορά την Ευρώπη, γεγονός που συνεπάγεται ότι ο μεγάλος χαμένος της υπόθεσης θα είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η σημερινή Ευρώπη είναι ό,τι πλησιέστερο υπάρχει στον κόσμο σε πολυεθνική κοινωνία. Το 21% του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης παράγεται από την εσωτερική αγορά. Περίπου ένας στους τέσσερις Ευρωπαίους πολίτες επισκέπτεται ένα άλλο κράτος-μέλος της Ένωσης τουλάχιστον μια φορά το χρόνο. Εξίσου εντυπωσιακό είναι και ότι 460.000 Ευρωπαίοι φοιτητές σπουδάζουν σε διαφορετικό κράτος-μέλος από την ιδιαίτερη πατρίδα τους. Σχεδόν οι μισοί από τους πολίτες της Ευρώπης των «15» μιλούν με επάρκεια μια άλλη ευρωπαϊκή γλώσσα. Έρευνες καταδεικνύουν επίσης ότι σε πολλές χώρες της Ευρώπης οι πολίτες τους αυτοπροσδιορίζονται συχνά και σε μεγάλο ποσοστό ως «Ευρωπαίοι» (για παράδειγμα 72% των Ελλήνων και 57% των Γερμανών).

Η κοινωνική και οικονομική συνεργασία και αλληλεπίδραση είναι, βεβαίως, απαραίτητες στην προσπάθεια να σφυρηλατηθεί μια κοινή ευρωπαϊκή ταυτότητα. Ωστόσο, δεν αρκούν από μόνες τους. Το Ηνωμένο Βασίλειο «εξάγει» εκατοντάδες χιλιάδες τουρίστες κάθε χρόνο στην Ευρώπη, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι, όταν επιστρέφουν, είναι πιο κοσμοπολίτες. Το βασικό μας πρόβλημα είναι ότι, όταν οι Ευρωπαίοι αναφερόμαστε στην Ευρώπη, εννοούμε ο καθένας μας πολύ διαφορετικά πράγματα.

Οι δημόσιες συζητήσεις περί Ευρώπης στα κράτη-μέλη αναδεικνύουν τουλάχιστον τέσσερις διαφορετικές οπτικές στη διαδικασία της ενοποίησης. Σε κάποιες κοινωνίες συνυπάρχουν, βεβαίως, περισσότερες από μία. Η πρώτη οπτική προσεγγίζει την Ευρώπη ως εσωτερική απειλή. Οι Βρετανοί, οι Δανοί και οι Ιρλανδοί για παράδειγμα θεωρούν την Ένωση ως οικονομική κοινότητα, η οποία όμως απειλεί την εθνική τους κυριαρχία. Τη ίδια στιγμή στη Γαλλία η Ευρωπαϊκή Ένωση δέχεται επικρίσεις, επειδή αποτελεί, δήθεν, τον πολιορκητικό κριό του αγγλοσαξονικού νεοφιλελευθερισμού. Τόσο στη

Γαλλία, όσο και στην Ολλανδία, η Ευρωπαϊκή Ένωση σημαίνει επίσης και ανοικτή πόρτα για τους μετανάστες, κυρίως από την Τουρκία.

Μια δεύτερη οπτική στην Ευρώπη είναι εκείνη του «προτύπου προς μίμηση». Για τους Έλληνες, αλλά και τους περισσότερους λαούς της νότιας και κεντρικής Ευρώπης, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι σημείο αναφοράς για τον εκσυγχρονισμό και τον εκδημοκρατισμό τους. Για μερικούς Γάλλους, αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι να προστατεύσει το κοινωνικό κράτος της Γηραιάς Ηπείρου από την έφοδο της παγκοσμιοποίησης.

Η τρίτη εκδοχή είναι η Ευρώπη ως «στρατηγικός αυτοπεριορισμός». Εδώ βρίσκεται κανείς το παράδοξο της αδυναμίας ως πλεονέκτημα. Κάποιες κυβερνήσεις, δηλαδή, που δυσκολεύονται να εφαρμόσουν μεταρρυθμίσεις, χρησιμοποιούν τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως όπλο για να ξεπεράσουν την αντίσταση των εσωτερικών τους αντιπάλων. Η είσοδος της Ιταλίας και, έως ένα βαθμό, της Ελλάδας στην Ευρωζώνη είναι χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτής της οπτικής.

Τέλος, δεν είναι λίγοι εκείνοι που βλέπουν την Ευρώπη και ως στρατηγικό εθνικό πλεονέκτημα. Εδώ και δεκαετίες, η Ευρωπαϊκή Ένωση συνέβαλε, ώστε να γίνει πιο αποδεκτή η γερμανική ισχύς στους γείτονές της. Η Κυπριακή Δημοκρατία (και η Αθήνα) θεώρησαν εξαρχής την είσοδό τους στην Ένωση ως μοχλό πίεσης προς την Τουρκία. Σε μη αναγνωρισμένες κρατικές οντότητες, όπως η Χώρα των Βάσκων και η Σκωτία, υπάρχουν εθνικιστές που ελπίζουν ότι η συμμετοχή τους στα ευρωπαϊκά τεκταινόμενα θα τους προσφέρει βήμα για την προώθηση των αποσχιστικών αιτημάτων τους.

Κατόπιν τούτων, φέρνει κανείς στον νου την περιβόητη αποστροφή του Ντε Γκωλ: Πώς θα μπορούσε να κυβερνηθεί μια χώρα όπου υπάρχουν 246 διαφορετικά είδη τυριών; Κάποιοι συνδέουν το αδιέξοδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, το οποίο την αποστέρησε από τον κοινό της στόχο. Η αλήθεια είναι, όμως, ότι η Ευρώπη είχε ανέκαθεν πολλούς διαφορετικούς και αλληλοσυγκρουόμενους στόχους, οι οποίοι γεννήθηκαν και ευοδώθηκαν σε διαφορετικά πολιτιστικά πλαίσια. Έτσι, υπάρχουν πολλές «αλήθειες» για την ταυτότητα, το ρόλο και το εύρος της Ευρώπης, οι οποίες ανταγωνίζονται η μία την άλλη.

Απλοϊκοί διαχωρισμοί μεταξύ Αγγλοσαξόνων και ηπειρωτικών Ευρωπαίων δεν αντέχουν σε σοβαρή κριτική. Ας δει κανείς τις επιδόσεις του Ηνωμένου Βασιλείου στην εφαρμογή της Συμφωνίας της Λισαβόνας ή τη βρετανική πολιτική ανοικτών συνόρων για τους μετανάστες εργάτες από την κεντρική Ευρώπη (εξαιρουμένων των Ρουμάνων και των Βουλγάρων). Στο πλαίσιο αυτό η πολιτική των βρετανικών κυβερνήσεων φαντάζει πιο «ευρωπαϊκή» από αυτή του γαλλογερμανικού άξονα ή των χωρών της νότιας Ευρώπης. Όπως πάντα, η απάντηση (περί φιλοευρωπαϊσμού) εξαρτάται από το πώς τίθεται το ερώτημα. Η Ευρώπη όμως έχει οικοδομηθεί στη βάση πολλών και διαφορετικών ερωτημάτων.

Οι κρίσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν επηρεαστεί από την πολυδιάσπαση των συζητήσεών μας. Οι εθνικά -και όχι ευρωπαϊκά- προσδιορισμένες συζητήσεις περί ευρωπαϊκού οικοδομήματος, είναι σίγουρο πως θα συνεχίσουν να διαγωνίζονται την απογοήτευση των Ευρωπαίων πολιτών.

Επομένως, οι ευρωεκλογές θα είναι ενδιαφέρουσες μόνο για τις εσωτερικές πολιτικές ισορροπίες που θα προκύψουν. Το θέμα της Ευρώπης ελάχισον ρόλο θα παίξει. Στην παρούσα πολιτική συγκυρία, πολλοί θα μπουν στον πειρασμό να τιμωρήσουν την κυβερνώσα παράταξη. Άλλοι θα εκφράσουν τη διαμαρτυρία τους

ψηφίζοντας κόμματα και προσωπικότητες των άκρων. Άλλωστε, η κάλυψη των δραστηριοτήτων του Ευρωκοινοβουλίου από τα μίντια σήμερα ελάχιστα αυξημένη είναι σε σχέση με το 1979.

Για να πούμε και την αλήθεια, πάντως, ο ρόλος του Ευρωκοινοβουλίου στη σμίλευση μια κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας και στην ενίσχυση της νομιμοποίησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, υπήρξε πολύ πιο περιορισμένος απ' ό,τι πολλοί εξ ημών ελπίζαμε. Τώρα που είναι σίγουρο ότι απέτυχε το αρχικό σχέδιο, υπάρχει άραγε κανείς με εναλλακτική πρόταση; (K. Featherstone, «Πολλά οράματα χωρίς όραμα για την Ευρώπη», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 17/5/2009)

ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Αγγλικός τύπος

Σύμφωνα με το Βρετανικό τύπο, οι κύριοι λόγοι για τα χαμηλά ποσοστά μη συμμετοχής στις Ευρωπαϊκές Εκλογές είναι η άγνοια για το έργο του ΕΚ και η μεταχείριση των ευρωεκλογών ως δευτερεύουσας σημασίας εθνικές εκλογές. Επισημαίνεται μάλιστα ότι αυτές οι ευρωεκλογές είναι πιθανόν να αποτελέσουν μια διαμαρτυρία κατά των ευρωπαϊκών ελίτ, γεγονός που θα έχει ως αποτέλεσμα τη θεσμοθέτηση ενός Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που θα είναι πιο εχθρικό στις Βρυξέλλες. Από το Η.Β. έως την Πορτογαλία και από τη Ρουμανία έως τη Δανία, κόμματα εξτρεμιστών είναι πιθανό να κερδίσουν έδρες στο ΕΚ με το εκλογικό σώμα να εκφράζει με αυτόν τον τρόπο, αλλά και με την απάθεια, την οργή του για την αύξηση της ανεργίας και της διαφθοράς.

Σύμφωνα με δημοσιεύματα του βρετανικού τύπου, η αντιπολίτευση στο Η.Β. πιστεύει ότι η αντίδραση του αρχηγού του κόμματος των Συντηρητικών David Cameron στο σκάνδαλο για τα έξοδα των βουλευτών με δημόσιο χρήμα μετρίασε το πολιτικό κόστος για το κόμμα στις ευρωεκλογές. Υποστηρίζεται ότι το πολιτικό κόστος θα είναι μεγαλύτερο για το κόμμα των Εργατικών, σύμφωνα και με έρευνα του YouGov. Στο ερώτημα ποιο κόμμα πιστεύουν ότι θα έθετε το δικό του οικονομικό συμφέρον πάνω από το συμφέρον της χώρας, το 45% των ερωτηθέντων απάντησε το κόμμα των Εργατικών, το 40% το κόμμα των Συντηρητικών, το 20% το κόμμα των ακροδεξιών (BNP) και το 16% το κόμμα των Φιλελεύθερων Δημοκρατικών (Lib Dems). Η στρατηγική του Βρετανού Πρωθυπουργού Gordon Brown επικεντρώνεται στον περιορισμό των απωλειών ενώ αναμένεται να αντιδράσει μετά τις ευρωπαϊκές εκλογές με έναν εκτεταμένο ανασχηματισμό και με ένα νέο σχέδιο για τη μεταρρύθμιση του Κοινοβουλίου. Επισημαίνεται ότι οι ευρωπαϊκές εκλογές θα είναι η τελευταία δοκιμή της δύναμης των κομμάτων πριν τις επικείμενες εθνικές εκλογές. Οι Συντηρητικοί χρειάζεται να πετύχουν ένα σημαντικό προβάδισμα για να διατηρήσουν ένα καλό κλίμα εν όψει των εθνικών εκλογών. Τέλος, υπάρχει φόβος το ακροδεξιό κόμμα να κερδίσει την πρώτη του έδρα στο ΕΚ.

Δημοσίευμα του Βρετανικού τύπου καλεί τους Βρετανούς πολίτες να μην αφήσουν την ευκαιρία των ευρωεκλογών να πάει χαμένη. Αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι οι σημαντικές σύγχρονες προκλήσεις, η οικονομική κρίση, η ενεργειακή ασφάλεια και η κλιματολογική αλλαγή είναι σημαντικά ευρωπαϊκά ζητήματα τα οποία απαιτούν από κοινού αντιμετώπιση. Οι ευρωπαίοι πολίτες πρέπει να συμμετάσχουν στις ευρωπαϊκές εκλογές προκειμένου να διαμορφώσουν την κατεύθυνση και τις προτεραιότητες της Ε.Ε.

Η συζήτηση στο Η.Β. επικεντρώνεται σε εθνικά ζητήματα και όχι σε ευρωπαϊκά. Είναι γεγονός ότι στα ευρωπαϊκές εκλογές οι Βρετανοί, κατά παράδοση, δίνουν «ένα μικρό μάθημα» σε όποιο κόμμα είναι στη εξουσία. Αυτή η τάση όμως είναι ακόμη πιο έντονη τώρα, με τα σκάνδαλα για τα έξοδα των βουλευτών. Επισημαίνεται ότι αν οι Βρετανοί συμμετάσχουν στις εκλογές μόνο για να διαδηλώσουν το θυμό τους για τα σκάνδαλα τότε θα χαθεί η ευκαιρία να επηρεάσουν το ευρωπαϊκό σύστημα λήψης αποφάσεων. Το άρθρο καταλήγει ότι, ψηφίζοντας τα «αντιδραστικά» κόμματα, εισέρχονται στην Ευρωβουλή πολιτικές δυνάμεις που δε θα προσφέρουν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων.

- Eaglesham J., "Tories believe Labour will be harder hit", Financial Times, 27/5/2009
- Peel Q., "Global Insight: apathetic voters aid extremists", Financial Times, 4/5/2009
- Chaffin J., "Future of Brussels plan hangs on ending apathy", Financial Times, 29/5/2009
- "This election should be about Europe, not MPs' expenses", The Independent, 1/6/2009
- "John Curtice: Never before has a party suffered a total wipe-out", The Independent, 5/5/2009
- Traynor I., "European election: Brussels braces for big protest vote", The Guardian, 19/5/2009

Γαλλικός τύπος

Από το εκλογικό σώμα στη Γαλλία, πέραν της άγνοιας για τις αρμοδιότητες του ΕΚ και της έλλειψης πλήρους αντίληψης της πολιτικής αντιπαράθεσης, προβάλλεται και ένα επιχείρημα δημοκρατικού ελλείμματος. Συγκεκριμένα, υποστηρίζεται ότι το 2005, αν και η Γαλλία καταψήφισε του Ευρωπαϊκό Σύνταγμα, στη συνέχεια το κείμενο ουσιαστικά υιοθετήθηκε. Επισημαίνεται ότι όσοι είχαν υπερψηφίσει το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα, το 2005 έχουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τις ευρωεκλογές.

Μια έρευνα του TNS Sofres/Logica (πραγματοποιήθηκε για λογαριασμό της εφημερίδας Le Monde, του France 2, του France 3 και του France Inter) δίνει στο Σοσιαλιστικό κόμμα ποσοστό 20%, με το UMP να διατηρείται στο 26%, το Front national να παραμένει σταθερό στο 6% και τους Libertas να συγκεντρώνουν το 4,5%. Υποστηρίζεται ότι, σε αυτό το πλαίσιο, η καλύτερη στρατηγική που πρέπει να ακολουθηθεί είναι η συσπείρωση παρά η προσέλκυση νέων ψηφοφόρων. Το κόμμα του UMP έχει, επί του παρόντος, τους πιο κινητοποιημένους και ασφαλείς ψηφοφόρους. Από την άλλη πλευρά, το Σοσιαλιστικό κόμμα προσπαθεί να κερδίσει την ενότητα των μελών του. Επισημαίνεται ότι στις ευρωεκλογές του 2004, λόγω των περιφερειακών εκλογών που είχαν προηγηθεί και της κόπωσης που είχε προκληθεί στο εκλογικό σώμα, σημειώθηκε ένα ιστορικό ποσοστό αποχής στη Γαλλία της τάξης του 57%. Τα φετινά ποσοστά αποχής στη Γαλλία φαίνεται να κυμαίνονται από 52% έως 60%.

Τρεις εβδομάδες πριν τις ευρωεκλογές η «Fondation pour l'innovation politique publie», σε συνεργασία με την Figaro πραγματοποίησαν μια μελέτη σε 15.130 ευρωπαίους. Τα αποτελέσματά της δημοσιοποιήθηκαν στο γαλλικό τύπο. Σύμφωνα με την έρευνα, το 56% των Ευρωπαίων υποστηρίζουν την Ένωση και πιστεύουν ότι, στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, η συμμετοχή των κρατών στην Ένωση αποτελεί σημαντική ευκαιρία. Όσο μεγαλύτερης ηλικίας είναι οι ερωτηθέντες, τόσο λιγότερο θετικά διακείμενοι είναι προς της Ε.Ε. Αναλυτικά, το 65% των ερωτηθέντων που ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία 18-24 θεωρούν τη συμμετοχή στην Ένωση ως

σημαντική ευκαιρία ενώ μόνο το 52% των ερωτηθέντων που είναι πάνω από 55 ετών συμμερίζονται αυτήν την άποψη. Για μια ήπειρο της οποίας ο πληθυσμός «γερνά», αυτή η τάση μπορεί να είναι καθοριστική. Μόνο το 17% των Ευρωπαίων θεωρούν την Ε.Ε. ως απειλή. Σχεδόν το ¼ των ερωτηθέντων που είχαν εγκαταλείψει το σχολείο πριν την ηλικία των 16 ετών έδωσαν την προαναφερθείσα απάντηση. Το ποσοστό αυτό διαμορφώνεται στο 20% στους συνταξιούχους, στο 31% στους εργάτες και στο 24% στους ανέργους. Περισσότερο από των ¼ των Ευρωπαίων βεβαιώνουν ότι θα ψήφισαν υπέρ ενός υποψηφίου που θα πρότεινε την αύξηση των δαπανών της Ένωσης στον κοινωνικό τομέα και στον τομέα της απασχόλησης. Η απουσία πολιτικού παιχνιδιού είναι υπεύθυνη για την έλλειψη ενδιαφέροντος από τους ευρωπαίους για τις επικείμενες ευρωπαϊκές εκλογές. Είναι παράδοξο το ότι, από τη μία πλευρά, το 56% των Ευρωπαίων κρίνουν θετικά τη συμμετοχή τους στην Ένωση και, από την άλλη πλευρά, το 53 % δηλώνει ότι δεν ενδιαφέρονται για τις εκλογές της 7^{ης} Ιουνίου. Σύμφωνα με το άρθρο, οι Ευρωπαίοι αναζητούν μια συμπληρωματική δημόσια δύναμη, η οποία θα μπορεί να προστατέψει αλλά και να ενισχύσει τα έθνη που δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν μόνα τους στις νέες παγκόσμιες προκλήσεις. Δεν επιθυμούν αυτή η δύναμη να τους αντικαταστήσει αλλά να λειτουργεί παράλληλα, ως στήριγμα.

Σε συνέντευξή του ο Γάλλος σοσιαλιστής πολιτικός Hubert Védrine (πρώην υπουργός εξωτερικών) επισημαίνει ότι οι αντιπαραθέσεις σχετικά με την Ευρώπη εξαντλήθηκαν από το δημοψήφισμα που έλαβε χώρα στη Γαλλία το 2005. Επιπλέον, αναφέρει ότι ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δε γίνεται πάντα κατανοητός, αν και είναι απλός: πρόκειται για την εκλογή 72 Γάλλων εκπροσώπων που θα ασκούν τη σημαντική εξουσία της συναπόφασης σε πολύ συγκεκριμένους τομείς για την καθημερινή ζωή και για την απόφαση αν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Ε. Επιτροπή θα έχουν δεξιό ή αριστερό προσανατολισμό. Σύμφωνα με το Γάλλο πολιτικό, αυτός είναι ένας σημαντικό λόγος για να ψηφίσουν οι πολίτες. Υποστηρίζει ότι είναι δημοκρατικά σοκαριστικό το ότι οι σοσιαλιστικές κυβερνήσεις δεν έδωσαν σημασία στις ευρωπαϊκές εκλογές καθώς συμφώνησαν εξ αρχής με την επανεκλογή του Jose Manuel Barroso. Ο Hubert Védrine υποστήριξε ότι με αυτόν τον τρόπο δεν είναι εύκολο για τους πολίτες να πάρουν στα σοβαρά τις ευρωπαϊκές εκλογές. Υποστηρίζει ότι ο λόγος που οι σοσιαλιστικές κυβερνήσεις κρατούν αυτήν τη στάση είναι, μεταξύ άλλων, ότι φοβούνται τις αλλαγές, τη στιγμή, μάλιστα που η συμπεριφορά του Jose Manuel Barroso είναι βολική για το σύνολο των πολιτικών δυνάμεων: δεν αντιμετωπίζει την Ε. Επιτροπή ως την κυβέρνηση μιας ομοσπονδιακής Ευρώπης αλλά ως έναν θεσμό που εφαρμόζει τις καθορισμένες, από το Συμβούλιο, κατευθυντήριες γραμμές. Ο Γάλλος πολιτικός υποστηρίζει ότι η μεγάλη επιθυμία των σοσιαλδημοκρατών να απαγκιστρωθούν από τις αρχές του κομμουνισμού και της ακροαριστεράς, τα τελευταία τριάντα χρόνια, τους έχει μπλοκάρει πολιτικά.

Τέλος, ο Γαλλικός τύπος ασχολείται και με την κατάσταση στο Η.Β. μετά τα σκάνδαλα για τα έξοδα των βουλευτών και τις συνέπειες της στις επικείμενες ευρωπαϊκές εκλογές.

- “La défaite annoncée des travaillistes britanniques”, Le Monde 2/6/2009
- Chambraud C. & Leparmentier A., “Propos recueillis de Hubert Védrine: *Les controverses générales sur l'Europe sont épuisées depuis le référendum de 2005*”, Le Monde 30/5/2009

- Jean-Michel Normand M. Teinturier: “Le taux d'abstention pourrait varier de 52 % à plus de 60 %”, Le Monde 30/5/2009
- Reynié D., “L'émergence d'un nouveau sentiment européen”, Le Figaro, 18/5/2009
- Mével J. -J., “Les européennes sous la menace de l'abstention”, Le Figaro, 7/5/2009

Γερμανικός τύπος

Οι Ευρωεκλογές βρίσκονται σχεδόν καθημερινά στις στήλες των γερμανικών εφημερίδων, διαπιστώνεται ωστόσο μία πιο απαισιόδοξη και επικριτική διάθεση σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Το θέμα των Ευρωεκλογών δεν είναι ανεξάρτητο από το γενικότερο κλίμα καχυποψίας που αντιμετωπίζονται οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ειδικά αναφορικά με την οικονομική κρίση. Από την άλλη πλευρά δεν εκλείπουν κι οι πιο αισιόδοξες φωνές που αποτυπώνονται σε χαρακτηριστικούς τίτλους γερμανικών άρθρων: «Δώστε στην Ευρώπη μία ευκαιρία τώρα!» και «Μία ψήφος για την Ευρώπη».

Για άλλη μία φορά το ενδιαφέρον του γερμανικού τύπου στρέφεται στην αδιαφορία των Γερμανών ψηφοφόρων, γεγονός που προκαλεί έντονη ανησυχία εξαιτίας του ορατού κινδύνου μεγάλης αποχής. Υποστηρίζεται ότι παρά τη σημασία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στη ζωή των Ευρωπαίων, φαίνεται πως οι περισσότεροι πολίτες θα αρνηθούν την «πρόσκληση» των Ευρωεκλογών. Αυτό κρίνεται ως αντιφατικό εάν λάβει κανείς υπόψη το μεγάλο μέγεθος συμμετοχής των γερμανικών κομμάτων και συνασπισμών. Αν και το θέμα της μη δημοτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους Ευρωπαίους πολίτες κατέχει σημαντική θέση στα γερμανικά άρθρα, οι διαφημιστικές εκστρατείες των Ευρωεκλογών στη Γερμανία κατέχουν δεσπόζουσα θέση (ειδικά στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του μήνα). Το αποτέλεσμα των εκστρατειών αυτών σχολιάζεται ως «πτωχό». Τα σλόγκαν των κομμάτων, από τους ανεξάρτητους υποψήφιους μέχρι τα αριστερά κόμματα, διαθέτουν ένα κοινό στοιχείο: το κίνητρο των Γερμανών να προσέλθουν στις κάλπες είναι οι απειλές και οι κίνδυνοι που προσπαθούν να προβάλλουν για τους εργαζόμενους, τα παιδιά, τους συνταξιούχους. Πέρα απ' αυτό, η θεματική των Ευρωεκλογών προσλαμβάνει περισσότερο «εθνικό» παρά «ευρωπαϊκό» χαρακτήρα.

Επισημαίνεται ότι οι Ευρωεκλογές λαμβάνουν χώρα σε μία κρίσιμη χρονική περίοδο όπου απαιτείται στενότερη συνεργασία μεταξύ των κρατών-μελών σε τομείς οικονομικής, νομισματικής και εξωτερικής πολιτικής. Υπάρχει συνεπώς επιτακτική ανάγκη για μία πιο οργανωμένη Ευρώπη, κάτι που δεν φαίνεται να έχει συνειδητοποιηθεί βαθιά από τους πολίτες. Ο γερμανικός τύπος τονίζει επανειλημμένα την ανάγκη ενίσχυσης της εμπιστοσύνης των πολιτών απέναντι στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι υποψήφιοι Ευρωβουλευτές καλούνται να «ενθουσιάσουν» περισσότερο τους Γερμανούς για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Εξάλλου, αυτό που υπογραμμίζεται δεν είναι ότι οι Γερμανοί πολίτες την θεωρούν ασήμαντη, κάθε άλλο η χώρα έχει μόνο να ωφεληθεί από τη συμμετοχή της σ' αυτή.

Συνοψίζοντας, σε μία χρονική περίοδο όπου τόσο η γερμανική κυβέρνηση όσο κι οι οικονομικές συγκυρίες συνηγορούν υπέρ της εμβάθυνσης της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, οι Ευρωεκλογές δεν έχουν τύχει της ανάλογης υποστηρίξεως από τους πολίτες. Τα ελλείμματα αυτά εντοπίζονται από τον γερμανικό τύπο σε μία σειρά από λόγους, μεταξύ των οποίων η επικοινωνιακή πολιτική των γερμανικών πολιτικών κομμάτων.

- Peter Lamprecht, “Eine Stimme für Europa”, Die Welt, 10/5/2009

- Uwe Bahnsen, "Ungeliebtes Europa", Die Welt, 12/5/2009
- Lord Weidenfeld, "Europa zum Einschlafen", Die Welt, 20/5/2009
- Wolfgang Clement "Gebt Europa eine Chance, und zwar jetzt!", Die Welt, 24/5/2009
- Nikolas Busse, "Europawahl Parlamentarier aller Länder, vereinigt euch!", Frankfurt Allgemeine, 20/5/2009
- Herbert Kremp, "Ernüchterung über das Kunstprodukt EU", Die Welt, 25/5/2009
- Mariam Lau, "Was uns die Wahlwerbung über die Parteien sagt", Die Welt, 29/5/2009

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ, ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ Ε.Ε.

(Για λογαριασμό του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών).

Επιλογή από ευρύτερο κείμενο από το τριμηνιαίο δελτίο που παραδόθηκε το Δεκέμβριο 2008). Την ομάδα έργου συντονίζει ο Νίκος Κουτσιαράς.

Rainer Munz, «Μετανάστευση, αγορές εργασίας και ενσωμάτωση των μεταναστών: μια επισκόπηση για την Ευρώπη», Παγκόσμια Τράπεζα, Social Protection Discussion Papers No. 0807, Μάιος 2008

Το παρόν κείμενο εργασίας ασχολείται με το ζήτημα του μετασχηματισμού των χωρών της Δυτικής Ευρώπης από κοινωνίες προέλευσης μεταναστών σε κοινωνίες υποδοχής μεταναστών, δίνοντας έμφαση στο μέγεθος του μεταναστευτικού πληθυσμού, τη δημογραφική δομή του και την κοινωνικο-οικονομική κατάσταση των μεταναστών. Αναλυτικότερα:

Μετανάστευση και πληθυσμός

Στις αρχές του 2007, ο συνολικός πληθυσμός της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης (ΕΕ27, ΕΟΧ, Ελβετία) ήταν 507 εκατ., εκ των οποίων 495 εκατ. κάτοικοι της ΕΕ27. Οι μετανάστες (διεθνείς ή και εσωτερικοί) αγγίζουν τα 42 εκατ. και αντιπροσωπεύουν το 8,3% του συνολικού πληθυσμού. Περίπου 14 εκατ. εξ αυτών προέρχονται από άλλη χώρα μέλος της ΕΕ, ενώ τα υπόλοιπα 28 εκατ. προέρχονται είτε από κάποιο άλλο κράτος της Ευρώπης είτε από τον υπόλοιπο κόσμο. 19 εκατ. προέρχονται από την Ασία, τη Μέση Ανατολή, τη Βόρεια Αφρική, την Υποσαχάρια Αφρική, τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική και κατά μέσο όρο οι μετανάστες αυτοί έχουν χαμηλότερες δεξιότητες και μικρότερη συμμετοχή στην αγορά εργασίας συγκριτικά με τους Ευρωπαίους. Σε απόλυτους όρους, η Γερμανία έχει τους περισσότερους κατοίκους που γεννήθηκαν στην αλλοδαπή (10,1 εκατ.) και έπεται η Γαλλία, το Ην. Βασίλειο, η Ισπανία και η Ιταλία. Σε σχετικούς όρους (ποσοστό επί του πληθυσμού), ξεχωρίζουν οι περιπτώσεις του Λουξεμβούργου (37,4%) και του Λιχτενστάιν (33,9%). Το 2006, το μεγαλύτερο μέρος της αύξησης του πληθυσμού οφειλόταν στη διεθνή μετανάστευση κατά 4/5 και στη φυσική αύξηση του πληθυσμού μόλις κατά 1/5. Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των χωρών, καθώς 11 από τις 31 χώρες της ΕΕ27/ΕΟΧ/Ελβετία είχαν περισσότερους θανάτους από γεννήσεις, 19 ελαφρά φυσική αύξηση, ενώ η καθαρή μετανάστευση ήταν θετική σε 24 χώρες. Σε κάποιες χώρες, όπως η Τσεχία, η Ιταλία και η Ελλάδα, η θετική φυσική αύξηση ήταν αποτέλεσμα μόνο της μετανάστευσης. Τέλος, στις ΗΠΑ, η καθαρή

μετανάστευση αντανakλά μόνο το 1/3 της αύξησης του πληθυσμού, καθώς η εν λόγω χώρα έχει υψηλότερη γονιμότητα και ηλικιακά νεώτερο πληθυσμό.

«Πύλες εισόδου» και σημασία της μετανάστευσης εργαζομένων

Οι πολίτες της ΕΕ/ΕΟΧ είναι περισσότερο ή λιγότερο ελεύθεροι να μετακινούνται στην Ευρώπη και να συμμετέχουν στο εργατικό δυναμικό των επιμέρους χωρών. Συγκεκριμένοι περιορισμοί υπάρχουν για τους πολίτες των νέων κρατών μελών της ΕΕ που αναζητούν απασχόληση σε άλλο κράτος μέλος με την επιβολή ενός μεταβατικού σταδίου που περιορίζει την ελεύθερη κίνησή τους (σταδιακά, όμως, αποσύρονται), ενώ περιορισμοί υπάρχουν και για τα δυο νεώτερα μέλη, τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία. Οι βασικές πύλες εισόδου για τους μετανάστες από τρίτες χώρες είναι η προσωρινή και μακροχρόνια μετανάστευση για εργασία, η οικογενειακή συνένωση και δημιουργία οικογένειας, η εισροή αιτούντων άσυλο και η παλιννόστηση (πχ., Πόντιοι στην Ελλάδα). Στην ΕΕ15 (στοιχεία 2004), περίπου 25% των αδειών παραμονής δόθηκαν για εργασία και 45% για συνένωση οικογενειών. Ωστόσο, οι σχετικές στατιστικές αντανakλούν μέρος της πραγματικότητας, δεδομένης της εποχιακής και προσωρινής εργατικής μετανάστευσης, της παράνομης μετανάστευσης και της μετανάστευσης μεταξύ χωρών μελών της ΕΕ. Στις ΗΠΑ, οι άδειες εισόδου μόνιμης παραμονής αφορούν κατά 60% οικογενειακές συνενώσεις και ακολουθούν οι άδειες για απασχόληση (20%) και οι άδειες για ανθρωπιστικούς λόγους (10%). Και εδώ είναι σημαντική η συμβολή της μη κανονικής μετανάστευσης καθώς 12 εκατ. μετανάστες παραμένουν στη χώρα παράνομα.

Εκπαιδευτικό επίπεδο, Απασχόληση και Ανεργία

Το εκπαιδευτικό προφίλ των μεταναστών στην ΕΕ27 διαφέρει από το αντίστοιχο του συνολικού πληθυσμού: οι άνθρωποι με υψηλό επίπεδο υπερεκπροσωπούνται, όπως και οι άνθρωποι με χαμηλό επίπεδο, ενώ υποεκπροσωπούνται οι άνθρωποι με μεσαίο επίπεδο εκπαίδευσης. Η κατάσταση αυτή είναι βασικά αποτέλεσμα του γεγονότος ότι η ευρωπαϊκή αγορά εργασίας δημιουργεί ζήτηση για εργαζόμενους υψηλών δεξιοτήτων καθώς και χαμηλών δεξιοτήτων. Ωστόσο, μεταξύ των χωρών παρουσιάζονται διαφοροποιήσεις: οι μετανάστες υψηλού επιπέδου έχουν υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής στη Δανία, την Ιρλανδία και την Εσθονία, ενώ οι μετανάστες χαμηλών δεξιοτήτων εμφανίζουν σημαντική παρουσία στην Πορτογαλία, τη Μάλτα, το Βέλγιο, τη Γαλλία, την Αυστρία, την Ελλάδα και την Ισπανία. Δεδομένων των μεταβολών του εγχώριου εργατικού δυναμικού στην Ευρώπη, η διατήρηση του τρέχοντος εργατικού δυναμικού απαιτεί μια καθαρή αύξηση των μεταναστευτικών εισροών στο 1,5 εκατ. ετησίως. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90, εμπειρικές έρευνες για την ανάλυση των επιδράσεων των μεταναστών στην απασχόληση των ημεδαπών κατέδειξαν την ύπαρξη μικρών αρνητικών επιπτώσεων. Στατιστικά δεδομένα για το 2005-2006 δείχνουν ότι στην ΕΕ15 υπήρξε αύξηση της απασχόλησης των ημεδαπών κατά 1,4% φθάνοντας το ποσοστό απασχόλησης στο 65%.

Επαγγελματική και κλαδική διάρθρωση

Οι μετανάστες υποεκπροσωπούνται στα μεσαίων δεξιοτήτων μη χειρωνακτικά επαγγέλματα και υπερεκπροσωπούνται στις χειρωνακτικές και ανειδίκευτες θέσεις εργασίας. Οι μετανάστες από τη Βόρειο-Δυτική Ευρώπη που κατοικούν σε άλλη χώρα της ΕΕ15, όπως και οι μετανάστες από άλλες αναπτυγμένες χώρες (πχ. Βόρεια Αμερική), κυρίαρχα κατέχουν θέσεις εργασίας υψηλών δεξιοτήτων και μη χειρωνακτικού χαρακτήρα. Οι μετανάστες από τη Νότια Ευρώπη, όπως και αυτοί από τα νέα κράτη

μέλη, τα Βαλκάνια, την Ανατολική Ευρώπη και την Τουρκία υπερεκπροσωπούνται σε χειρωνακτικές εργασίες, ειδικευμένες ή μη. Οι μετανάστες είναι περισσότερο συγκεντρωμένοι στους κλάδους της βιομηχανίας, των κατασκευών, των ξενοδοχείων, των εστιατορίων, και των νοικοκυριών συγκριτικά με τους ημεδαπούς. Επίσης, είναι λιγότερο πιθανό να εργάζονται στο δημόσιο τομέα, ιδιαίτερα στη δημόσια διοίκηση και άμυνα. Στις ΗΠΑ, οι μετανάστες από το Μεξικό και την Κεντρική Ευρώπη είναι, κυρίως, συγκεντρωμένοι στη βιομηχανία, τις κατασκευές και τη βιομηχανία τροφίμων. Αντιθέτως, οι μετανάστες από την Αφρική και την Καραϊβική είναι συγκεντρωμένοι στην εκπαίδευση, την υγεία, τη φροντίδα και τις κοινωνικές υπηρεσίες. Οι μετανάστες από τη Βορειο-Δυτική Ευρώπη, τον Καναδά και την Ανατολική Ευρώπη υπερεκπροσωπούνται συγκριτικά με τον ημεδαπό πληθυσμό στους κλάδους των βιομηχανιών υψηλών δεξιοτήτων: επαγγελματίες, επιστήμη, διοίκηση, χρηματοοικονομικά, ασφάλιση και τεχνολογία πληροφορικής.

Οικονομική ενσωμάτωση και αποκλεισμός των μεταναστών

Στην Ευρώπη, κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, η ανεργία των μεταναστών (των γεννηθέντων εκτός ΕΕ27) παρέμεινε υψηλή, η απασχόληση χαμηλότερη και το χάσμα μεταξύ ηλικιακών ομάδων σημαντικό. Ωστόσο, σε περισσότερες από τις μισές χώρες της ΕΕ15, το χάσμα αρχίζει να μειώνεται. Την περίοδο 1999-2004, η απασχόληση των αλλοδαπών αυξήθηκε σημαντικά στην Πορτογαλία, την Ισπανία, τη Δανία, την Ολλανδία και τη Φινλανδία. Μικρότερες αυξήσεις παρουσιάστηκαν στο Ην. Βασίλειο, τη Σουηδία και την Ελλάδα. Οι μετανάστες από μη Δυτικές και μη Ευρωπαϊκές χώρες, όπως και οι μετανάστες από τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία, είναι συγκεντρωμένοι σε λίγους κλάδους και μάλιστα, στα τμήματα των λιγότερο εξειδικευμένων. Οι διαφοροποιήσεις στην απασχόληση, την οικονομική επίδοση και την ενσωμάτωση των μεταναστών από τρίτες χώρες είναι σημαντικά συνδεδεμένες με τη χώρα καταγωγής τους. Για παράδειγμα, η απασχόληση των μεταναστών από τη Βόρεια Αφρική και την Τουρκία είναι συστηματικά χαμηλότερη από των ημεδαπών σε οποιοδήποτε επίπεδο δεξιοτήτων. Η ενσωμάτωση αυτών των μεταναστών είναι ένα σημαντικό θέμα για την Ευρώπη, τα κράτη μέλη της και την κοινωνία των πολιτών. Στο πλαίσιο αυτό, ένας αυξανόμενος αριθμός κρατών της ΕΕ έχει υιοθετήσει προγράμματα ενσωμάτωσης (πχ., κατάρτιση, γλωσσομάθεια).

ΤΥΠΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

- Βερέμης Θ., «Οι μεταμορφώσεις της παγκοσμιοποίησης», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 15/5/2009
- Ιωακειμίδης Π.Κ., «Η αξιολόγηση της Τουρκίας από την Ε.Ε.», ΤΑ ΝΕΑ, 29/5/2009.
- Ιωακειμίδης Π.Κ., «Η επιστροφή Τουρκοκύπριων εθνικιστών», ΤΑ ΝΕΑ, 8/5/2009.
- Κουλουμπής Θ., «Η Τουρκία και η Ευρώπη», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 24/5/2009
- Μακρυδημήτρης Α., «Τα όρια και το νόημα της Ευρώπης», Περιοδικό «Ευρωπαϊκή Έκφραση», τεύχος 72/2009, Μάιος 2009.
- Μαραβέγιας Ν., «Ευρωεκλογές και οικονομική κρίση», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 23/5/2009
- Τσουκαλής Λ., «Και τώρα, τι;», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 27/5/2009

ΞΕΝΟΣ

- “Cameron: We need an immediate General Election”, The Independent, 18/5/2009
- “John Curtice: Never before has a party suffered a total wipe-out”, The Independent, 5/5/2009
- “This election should be about Europe, not MPs' expenses”, The Independent, 1/6/2009

- Ash T. G., “We need a European foreign policy. Improbable? Yes. Impossible? No”, The Guardian, 13/5/2009
- Benoit B., “German Euro-polls a dry run for *real thing*”, Financial Times, 28/5/2009.
- Brown J., “Ireland's eurosceptic faces tough questions”, Financial Times, 26/5/2009.
- Chaffin J., “Future of Brussels plan hangs on ending apathy”, Financial Times, 29/5/2009.
- Chaffin J., “Q&A: Guide to the European elections”, Financial Times, 13/5/2009.
- Eaglesham J., “Brown tries to shift focus to Europe”, Financial Times, 27/5/2009.
- Eaglesham J., “Cameron seeks to deflect Ukip threat”, Financial Times, 19/5/2009.
- Eaglesham J., “Tories believe Labour will be harder hit”, Financial Times, 27/5/2009.
- Grice A., “Labour prepares for a hammering at the ballot box”, The Independent, 5/5/2009
- Hall B., “Turkey's EU path adds spark to French vote”, Financial Times, 22/5/2009.
- Hill D., “European elections”, The Guardian, 1/6/2009
- Morris N., “Lumley goes Green in European elections”, The Independent, 28/5/2009
- Parker G., “Parties await public verdict at polling stations”, Financial Times, 22/5/2009.
- Peel Q., “Global Insight: apathetic voters aid extremists”, Financial Times, 4/5/2009.
- Pickard J., “Ukip confident it can beat Labour in EU poll”, Financial Times, 29/5/2009.
- Traynor I., “European election: Brussels braces for big protest vote”, The Guardian, 19/5/2009
- Traynor I., “Four leaders looking for gains in the European elections”, The Guardian, 27/5/2009
- “John Curtice: Never before has a party suffered a total wipe-out”, The Independent, 5/5/2009
- “Cameron: We need an immediate General Election”, The Independent, 18/5/2009
- Chaffin J., “Future of Brussels plan hangs on ending apathy”, Financial Times, 29/5/2009
- “This election should be about Europe, not MPs' expenses”, The Independent, 1/6/2009

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

- Boin A., Ekengren M., Myrdal S., Rhinard M., “Preparing for transboundary threats: what role for the next Commission?”, EPC Policy briefs, 11/5/2009.
- Cinquegrana P., “Short Selling: A known unknown”, ECMI Commentaries, 29/5/2009
- Collett E., “Blue Cards and the *global battle for talent*”, EPC Commentary, 28/5/2009.
- De Clerck-Sachsse J., Kaczyński P. M., “The European Parliament – more powerful, less legitimate? An outlook for the 7th legislature”, CEPS Working Document, 25/5/2009
- Emerson M. & Aydın S. (eds), “Turkey in Europe Monitor”, EU-Turkey Working Papers, 1/5/2009
- Emerson M., “Do we detect some neo-Finlandisation in the Eastern neighbourhood?”, CEPS Commentaries, 28/5/2009
- Emerson M., Kausch K., Youngs R. (επιμ.), “Islamist Radicalisation: The Challenge for Euro-Mediterranean Relations”, CEPS Paperbacks, 3/6/2009
- Gros D. & Alcidi C., “What lessons from the 1930s?”, CEPS Working Documents, 7/5/2009
- Guild E., Carrera S., Eggenschwiler A., “Informing the Borders Debate”, CEPS Special Reports, 18/5/2009
- Guild E., Carrera S., Eggenschwiler A., “Informing the Data Protection Debate”, CEPS Special Reports, 18/5/2009
- Guild E., Carrera S., Eggenschwiler A., “Informing the Immigration Debate”, CEPS Special Reports, 18/5/2009
- Hagemann S., “Strength in numbers? An evaluation of the 2004-2009 European Parliament”, EPC Issue Papers 15/5/2009.
- Kaczyński P. M., “The European Commission 2004-09: A politically weakened institution? Views from the National Capitals”, EPIN Working Papers, 4/5/2009
- Lannoo K., “A crisis is a terrible thing to waste”, CEPS Commentaries, 27/5/2009

- Majone G., «The “referendum threat”, the rationally ignorant voter, and the political culture of the EU”, RECON, 5/2009, www.reconproject.eu
- Malaguti M. C., “The Payment Services Directive: Pitfalls between the Acquis Communautaire and National Implementation”, ECRI Research Reports, 2/5/2009
- Martens H. & Zuleeg F., “Where next for the Lisbon Agenda?”, EPC Issue Papers 25/5/2009.
- Neufeldt H., Van Vuuren D. P., Isaac M., Knopf B., Edenhofer O., Schade W., Jochem E., Berkhout F., “Reaching the 2°C Target: Technological Requirements, Economic Costs and Policies”, CEPS Policy Brief, 15/5/2009
- Pollak J., Batora J., Mokre M., Sigalas E., Slominski P. “On Political Representation: Myths and Challenges”, RECON, 5/2009
- Vijgen J. & Egenhofer C., “Obsolete Pesticides: A ticking time bomb and why we have to act now”, CEPS Special Reports, 15/5/2009
- Zuleeg F., “Blink and you missed it”, EPC Commentary, 8/5/2009
- Μιχαλάκη Σ., «Διάλογος και μεταρρύθμιση» ΕΛΙΑΜΕΠ Blog, 25/5/2009, <http://blogs.eliamep.gr/>
- Χατζησταύρου Φ., «Δημοσκοπήσεις και Ευρω-εκλογές: Πως μια κάποια γνώμη γίνεται “κοινή” και ευρωπαϊκή», ΕΛΙΑΜΕΠ Blog, 28/5/2009, <http://blogs.eliamep.gr/>

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Andreou G., “**The added value of EU cohesion policy in the Greek periphery: the case of Epirus**”, Southeast European and Black Sea Studies, Volume 9 Issue 1 & 2, 2009. Author: Abstract: The article assesses the added value of cohesion policy for the Greek region of Epirus in the period 2000-2006. The concept of added value is employed in order to identify the impact of the EU-financed Regional Operational Programme 'Epirus 2000-2006' on the economic performance of the region, the substance of regional policy in the area, and the subnational institutions of Epirus, as well as the local politics and policy style. The main message derived from this exercise is that, in the absence of serious domestic institutional reform, EU regional programmes in underdeveloped and centralized (multiregional) countries do not have a strong potential for generating added value.
- Banducci S., Karp J., Loedel P., “**Economic interests and public support for the euro**”, Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 4. Ιούνιος 2009.
- Bearce D., “**EMU: the last stand for the policy convergence hypothesis?**”, Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 4. Ιούνιος 2009. Abstract: This paper explores the extent of euro area policy convergence during the third stage of EMU. The policy convergence hypothesis from international political economy posits that euro zone national economies should become more similar over time in terms of economic growth, employment and inflation outcomes as a result of using a common currency and taking the same regional monetary policy. Yet the descriptive data show little evidence of euro area policy convergence post-1999. One possible explanation for the lack of macroeconomic convergence within the euro zone is advanced (fiscal policy divergence), and the implications of policy divergence for the long-term viability of EMU are discussed.
- Bolukbasi H., “**On consensus, constraint and choice: economic and monetary integration and Europe's welfare states**”, Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 4. Ιούνιος 2009.
- Cholezas I. & Tsakoglou P., Southeast European and Black Sea Studies, Volume 9 Issue 1 & 2, 2009. “**The economic impact of immigration in Greece: taking stock of the existing evidence**”, Abstract: Since the early 1990s, Greece has been a popular immigrant destination; nowadays, around one-tenth of the population are immigrants - mainly from neighbouring Balkan countries, especially Albania. This large-scale immigration within a short time-period has had important social, as well as, economic consequences. The paper reviews the existing evidence and concludes that on average the economic effects of immigration were beneficial, although their distributional

consequences were adverse. The main positive effects are associated with the increase in the GDP growth rate; revitalization of the agricultural sector and many small and medium enterprises; the dampening of inflationary pressures; and the short-term positive impact of immigration on the social security system. On the negative side, immigrants have helped to expand the already large informal economy, and although on aggregate their skills seem to complement those of native workers, they have tended to substitute for Greek unskilled and semi-skilled workers. This has exacerbated income inequality, as well as increasing unemployment and slowing wage growth for those with low skills. Greek immigration policy has been haphazard, and measures are required to integrate the immigrants into the economic and social fabric of the country.

- Clark J., “**Judging the ICTY: has it achieved its objectives?**”, Southeast European and Black Sea Studies, Volume 9 Issue 1 & 2, 2009.
- Cocozzelli F., “**Critical junctures and local agency: how Kosovo became independent**”, Southeast European and Black Sea Studies, Volume 9 Issue 1 & 2, 2009.
- De Vreese C. & Kandyla A., “**News Framing and Public Support for a Common Foreign and Security Policy**”, Journal of Common Market Studies, Volume 47 Issue 3, Ιούνιος 2009. Abstract: A common EU foreign and security policy (CFSP) can be framed by elites and media as a risk or as an opportunity. This article examines the effects of framing in terms of 'risk' and 'opportunity' on public support. Moreover, we examine first whether the effect of framing CFSP as a 'risk for the nation-state' has more impact than 'risk for the EU' framing, and second whether fear of globalization moderates the effect of news framing at the individual level. Drawing on a survey-embedded experiment (n = 2,081) we found that participants in the 'risk' frame condition showed significantly lower levels of support compared to participants in the 'opportunity' condition. Those in the 'risk for the nation-state' condition were significantly less supportive of CFSP than those in the 'risk for the EU' condition. The framing effect was moderated by fear of globalization so that individuals more afraid of globalization exposed to the 'risk' frame condition were significantly more susceptible to 'risk' framing than individuals with low fear of globalization. The results provide insights into the effects of valenced news frames and support for specific EU policies.
- Doleys T., “**Incomplete Contracting, Commission Discretion and the Origins of EU Merger Control**”, Journal of Common Market Studies, Volume 47 Issue 3, Ιούνιος 2009.
- Enderlein H. & Verdun A., “**EMU's teenage challenge: what have we learned and can we predict from political science?**”, Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 4, Ιούνιος 2009. Abstract: We review the initial predictions and claims regarding economic and monetary union (EMU) in Europe against the evidence of its first ten years of existence. We argue that pessimistic views on the creation of EMU have proved to be wrong. Yet EMU's success is rather puzzling, since it is based on a peculiar institutional structure not thought to lead to success. EMU has generated redistributive effects and may have increased business-cycle synchronization. Those effects have not translated into the expected decrease of legitimacy or a widespread democratic deficit of EMU. At the institutional level, EMU has coped well with an asymmetric framework, largely decoupling EMU from political union. There have been neither major spill-over effects pushing for further political integration nor conflict and disintegration. The main question for the future is whether this institutional structure will stay the same in the aftermath of the global financial crisis.
- Exadaktylos T. & Radaelli C., Journal of Common Market Studies, Volume 47 Issue 3, Ιούνιος 2009. “**Research Design in European Studies: The Case of Europeanization**”, Abstract: In this article, we contribute to the debate on research design and causal analysis in European integration studies by considering the sub-field of Europeanization. First, we examine the awareness of research design issues in the literature on Europeanization through a review of the debate on causality, concept formation and methods. Second, we analyse how much of the discussion of the trade-offs in causal analysis in mainstream political science has percolated into Europeanization studies. We

therefore construct a sample of the Europeanization literature, comparing it to a control group of highly cited articles on European integration. This enables us to control if some patterns are specific to the Europeanization literature or reflect a more general trend in European integration. We then look at trade-offs in the Europeanization sample and in the control group. Our findings indicate that awareness of research design is still low. Europeanization articles differ from the control group in the focus on mechanisms (rather than variables) and the qualitative aspects of time in politics. Complex notions of causality prevail in Europeanization but not in the control group and the cause-of-effects approach is preferred to effects-of-causes in the control group but not in Europeanization – in both cases, however, the difference is slight. We conclude by explaining differences and similarities and make proposals for future research.

- Hodson D., “**EMU and political union: what, if anything, have we learned from the euro's first decade?**”, *Journal of European Public Policy*, Volume 16, Issue 4, Ιούλιος 2009. Abstract: The road to Maastricht and the eventual launch of economic and monetary union (EMU) fuelled debate among scholars and policy-makers about the relationship between monetary and political integration in Europe. This article revisits a selection of these arguments ten years after the launch of the euro. It finds little evidence to corroborate claims that EMU will spur political union either out of functional necessity or the intentional choice of euro area members. If anything, the projects of monetary and political integration in Europe show tentative signs of decoupling.
- Jakobsson U., “An International Actor Under Pressure: The Impact of the War on Terror and the Fifth Enlargement on EU Voting Cohesion at the UN General Assembly 2000–05”, *Journal of Common Market Studies*, Volume 47 Issue 3, Ιούλιος 2009.
- Johnston A. & Hanck B., “**Wage inflation and labour unions in EMU**”, *Journal of European Public Policy*, Volume 16, Issue 4, Ιούλιος 2009. Abstract: This paper examines different levels of wage moderation in EMU member states since the introduction of the euro. Most arguments examining wage restraint have done so relying on the assumptions that relations between EMU member states are symmetric and that wage-setting systems are similar across sectors within one country. We introduce one innovation to these approaches and develop a second existing one. The paper adopts a dual-sector approach, where exposed sector unions are still tied to a competitiveness constraint on wages, while sheltered sector unions neither face a hard monetary constraint imposed by the central bank nor are subject to a competitive one. Wage moderation is higher in countries with wage-bargaining institutions which tie wage-setters in the sheltered sector to the exposed sector through a co-ordination mechanism. The second innovation is that of asymmetries between Germany and other EMU member states.
- Krotz U., “**Momentum and Impediments: Why Europe Won't Emerge as a Full Political Actor on the World Stage Soon**”, *Journal of Common Market Studies*, Volume 47 Issue 3, Ιούλιος 2009. Abstract: Is Europe about to rise as a full political actor on the world stage? Conventional wisdom had it that European integration in foreign policy, security and defence was unlikely to amount to much very quickly. More recently, however, a diverse group of scholars has argued that pan-European political actorhood had gained considerable substance. Surveying the recent literature, pertinent related writings and relevant primary materials on the matter, this article identifies and systematizes the many different factors affecting European high-politics actorhood in the early 21st century. A fully grown international actor Europe, it finds, remains a longer-term project rather than an imminent prospect.
- Milani F., “**Adaptive Learning and Macroeconomic Inertia in the Euro Area**”, *Journal of Common Market Studies*, Volume 47 Issue 3, Ιούλιος 2009. Abstract: This article aims to study the determinants of macroeconomic inertia in the euro area. To this end, it estimates a simple monetary DSGE model with private-sector learning, but which also includes more structural sources of inertia, such as habit formation in consumption and inflation indexation. Economic agents are assumed to form near-rational expectations and to learn the model parameters over time. Likelihood-based Bayesian methods are used to estimate the agents' beliefs jointly within the system and to provide evidence on

the fit of alternative learning rules. The results show that European macroeconomic inertia has only moderately changed over the sample. The evidence is consistent with a small gain coefficient and low degrees of habits and indexation, although some uncertainty remains after the estimation.

- Nielsen C. A., “**The Kosovo precedent and the rhetorical deployment of former Yugoslav analogies in the cases of Abkhazia and South Ossetia**”, *Southeast European and Black Sea Studies*, Volume 9 Issue 1 & 2, 2009.
- Nixon N., “*You can't eat shame with bread: gender and collective shame in Albanian society*”, *Southeast European and Black Sea Studies*, Volume 9 Issue 1 & 2, 2009.
- O'Brien T., “**Shifting views of environmental NGOs in Spain and Romania**”, *Southeast European and Black Sea Studies*, Volume 9 Issue 1 & 2, 2009.
- Reh Ch., “**The Lisbon Treaty: De-Constitutionalizing the European Union?**”, *Journal of Common Market Studies*, Volume 47 Issue 3, Ιούλιος 2009. Abstract: Calls to ratify the Lisbon Treaty by referendum have been countered with arguments about the Treaty's 'non-constitutional' nature. Against this backdrop, this article asks how much 'constitution' is left in the new document. To answer this question, I assert that little is gained by classifying the Treaty in toto as a 'European constitution' or as the epitome of its failure. Instead, I develop an analytical framework that disaggregates the concept of constitution into its formal, material and symbolic functions, and systematically assess how far Lisbon would strengthen (or weaken) Europe's constitutional quality. The article suggests that, rather than transferring new competences to Brussels or making a constitutional saut qualitatif, Lisbon moderately bolsters the Treaties' formal functions; yet, in contrast to the Constitutional Treaty it adds little in material terms and is a decisive setback symbolically. Calls for ratification by referendum justified by the reform's extent are therefore ill-founded.
- Richmond O. & Franks J., “**Between partition and pluralism: the Bosnian jigsaw and an ambivalent peace**”, *Southeast European and Black Sea Studies*, Volume 9 Issue 1 & 2, 2009. Abstract: This article argues that the attempted creation of a liberal state in Bosnia and Herzegovina by various international actors has failed to generate legitimacy among the local population. While the Dayton agreements institutionalized ethnic divisions, the post-Dayton reconstruction process was dominated by Western liberal discourses that have tended to marginalize local voices. Thereby, a conservative version of the liberal peace has been institutionalized, based on top-down mechanisms that mobilized public support only when war elites could co-opt the international agendas. Instead of creating inclusive structures within society, international authorities have become central mechanisms of governance in Bosnia without being accountable to the population. Alongside further fragmentation of society, this has undermined the development of democratic structures and a true engagement with the historical and societal context in which peace-building programmes are deployed. Both civil society development and economic liberalization have been externally driven, hence provoking local resistance and undermining a sustainable peace process. The authors argue that such an approach is not conducive to an emancipatory version of the liberal peace, which would be based on local consent and would genuinely engage with people's welfare.
- Robinson N., “**The European Investment Bank: The EU's Neglected Institution**”, *Journal of Common Market Studies*, Volume 47 Issue 3, Ιούλιος 2009.
- Sadeh T., “**EMU's diverging micro foundations: a study of governments' preferences and the sustainability of EMU**”, *Journal of European Public Policy*, Volume 16, Issue 4, Ιούλιος 2009.
- Solioz Ch. & Stubbs P., “**Emergent regional co-operation in South East Europe: towards 'open regionalism'?**”, *Southeast European and Black Sea Studies*, Volume 9 Issue 1 & 2, 2009
- Tsarouhas D., “**The political economy of Greek-Turkish relations**”, *Southeast European and Black Sea Studies*, Volume 9 Issue 1 & 2, 2009. Abstract: This paper revisits the Greek-Turkish rapprochement, taking as its point of departure the two states' economic relations, and explores possible linkages to political cooperation. The paper

finds growing collaboration in a context characterized by the proliferation of non-state actors in economic decision-making, and underlines the role played by FDI flows and trade decisions in stimulating cooperation. At the same time, it rejects an uncritical acceptance of economic functionalism and stresses the salience of politics, above and beyond Turkey's EU candidacy, to consolidate the gains from the rapprochement.

- Yannis Al., “**The politics and geopolitics of the status of Kosovo: the circle is never round**”, Southeast European and Black Sea Studies, Volume 9 Issue 1 & 2, 2009.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- 28/5/2009: Το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) διοργάνωσαν διάλεξη του Καθηγητή Kevin Featherstone, Διευθυντή της Έδρας Ελευθέριος Βενιζέλος του Ελληνικού Παρατηρητηρίου του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου του London School of Economics and Political Science με θέμα: “**The Uses and Abuses of Europe**” στο κύκλο σεμιναρίων του (ΠΕΝΕΔ, κωδικός 03ΕΔ236)
- 28/5/2009: Η τριμηνιαία επιθεώρηση Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική προσκάλεσε τη διάλεξη του πρέσβη ε.τ και επίτιμου διδάκτορος του Πανεπιστημίου Αθηνών Βύρωνος Θεοδωρόπουλου, με θέμα «**30 χρόνια από την υπογραφή της Συνθήκης Προσχώρησης της Ελλάδας στην ΕΟΚ**». Σχολίασε ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών Παναγιώτης Ιωακειμίδης. Τη συζήτηση συντόνισε ο δημοσιογράφος Γιώργος Καπόπουλος
- 25/5/2009: Οι Εκδόσεις Παπαζήση διοργάνωσαν παρουσίαση του βιβλίου του Γιάννη Κτιστάκι με τίτλο «**Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Με αφορμή τα 50 χρόνια του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (1959-2009)**», Ομιλητές: Χρήστος Ροζάκης (Αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου), Στέφανος Μαθίας (Επίτιμος Πρόεδρος του Αρείου Πάγου), Νίκος Αλιβιζάτος (Καθηγητής του Συνταγματικού Δικαίου, Πανεπιστήμιο Αθηνών). Την εκδήλωση προλόγισε η Υπουργός Εξωτερικών, Ντόρα Μπακογιάννη.
- 25/5/2009: Η ΜΚΟ FORUM «ΑΓΟΡΑΙΔΕΩΝ» με την επιστημονική συνεργασία του Ελληνικού Κέντρου Ευρωπαϊκών Μελετών (ΕΚΕΜ) και με την υποστήριξη του Γραφείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα διοργάνωσε ανοικτή δημόσια συζήτηση με θέμα «**Υποθέσεις Διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το παράδειγμα των Ανεξάρτητων Διοικητικών και Εποπτικών Αρχών**». Ομιλητές: Κωνσταντίνος Στεφάνου (καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου), Χρήστος Χατζηεμμανουήλ (καθηγητής Πανεπιστημίου, πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος ΟΠΑΠ Α.Ε.), Κώστας Πλούμπης (γενικός διευθυντής Ρυθμιστικών Θεμάτων ΟΤΕ Α.Ε.) και Πάνος Σταϊκούρας (λέκτωρ Πανεπιστημίου Πειραιώς). Απεύθυνε χαιρετισμό ο Διευθυντής του Γραφείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Αθήνα, Γιώργος Κασιμάτης.
- 25/5/2009: Το Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής διοργάνωσε εκδήλωση με θέμα: «**Η συμμετοχή των γυναικών στην κοινωνική και πολιτική ζωή της Ευρώπης**». Ομιλήτριες: Ρόδη Κράτσα – Τσαγκαροπούλου (Ευρωβουλευτής Ν.Δ./

Αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου), Όλγα Κεφαλογιάννη (Βουλευτής Ν.Δ., Ρεθύμνου), Ευγενία Τσουμάνη (Γενική Γραμματέας Ισότητας, Υπουργείο Εσωτερικών), Δρ. Χαρά Καραγιαννοπούλου (Διδάσκουσα Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών Παντείου Πανεπιστημίου). Τη συζήτηση συντόνισε ο Δρ. Νικόλαος Τζιφάκης, Διευθυντής Τομέα Διεθνούς Συνεργασίας, ΙΔΚΚ.

- 25/5/2009: Το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης και ο Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών διοργάνωσαν εκδήλωση προ τιμής του Ομότιμου Καθηγητή και Α' Αντιπροέδρου του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου Χρήσου Ροζάκη με θέμα «**Η συμβολή του Συμβουλίου της Ευρώπης στην Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**». Ομιλητές: καθηγήτρια Καλλιόπη Κούφα (Μέλος της Επιτροπής για τη Δημοκρατία μέσω του Δικαίου), καθηγητής Αντώνης Μπρεδήμας (Μέλος της Διευθύνουσας Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων), καθηγητής Στέλιος Περάκης (Μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας), καθηγητής Πέτρος Στάγκος (Μέλος της Επιτροπής Κοινωνικών Δικαιωμάτων), καθηγητής Λίνος Σισιλιάνος (Μέλος –πρώην Πρόεδρος- της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για τη βελτίωση των διαδικασιών προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου), καθηγήτρια Χαριτίμη Δίπλα (μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη Πρόληψη των βασανιστηρίων).

Το ΕΚΕΜΕ, μετά τη διοργάνωση της συζήτησης στρογγυλής τραπέζης με θέμα: «**Μήπως αργήσαμε; Αποτίμηση και προοπτικές των μεταρρυθμίσεων στην Ελλάδα και στην Ευρώπη**» προχώρησε στην έκδοση των πρακτικών που κυκλοφόρησαν σε βιβλίο από τις εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα. Στην τετράωρη συζήτηση, έγινε προσπάθεια να απαντηθούν τα ερωτήματα: αν πρέπει να συνεχιστούν οι μεταρρυθμίσεις που έγιναν στην Ελλάδα, πώς και τι ακριβώς προσδοκούμε απ' αυτές. Στην έκδοση που προλογίζει και επιμελείται ο συντονιστής της συζήτησης **Πάνος Καζάκος** (καθηγητής, μέλος του ΔΣ του ΕΚΕΜΕ) περιλαμβάνονται κείμενα των Α. Αλεξόπουλου, Τ. Γιαννίτη, Χ. Γκόρτσο, Γ. Γλυνό, Ο. Κυριακόπουλο, Π. Λιαργκόβα, Α. Μακρυδημήτρη, Ε. Μαριάς, Κ. Μουσουρούλη, Π. Μπεγλίτη, Γ. Παγουλάτο, Π. Παπαδόπουλο, Π. Ρίλμον, Ι. Σακελλάρης.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΕΕΠ

1. ΕΚΔΟΣΕΙΣ

- Ανδρέου, Γιώργος, Συνοχή και διαρθρωτική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- Διαμαντικός, Κωνσταντίνος - Τριαντόπουλος, Χρήστος, Το Διαδίκτυο στην υπηρεσία της έρευνας, Εκδόσεις Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2006.
- Διαμαντικός, Κωνσταντίνος, Θεωρία και πρακτική της αξιολόγησης Προγραμμάτων, δράσεων και πολιτικών, Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
- Δούση, Εμμανουέλα, Η κοινοτική περιβάλλοντος και η επίδρασή της στην περίπτωση της Ελλάδας, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- Καζάκος, Πάνος, Αναθεώρηση του συντάγματος και Οικονομία. Δοκίμιο οικονομικής ανάλυσης των συνταγματικών θεσμών, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2007.
- Καζάκος, Πάνος, Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας, Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις, Αθήνα 2005.
- Κοτσιαράς, Αθανάσιος, "www.ΠολιτικόΙσλάμ.online.tr" Η ηλεκτρονική παρουσία του Τούρκικου πολιτικού Ισλάμ στο διαδίκτυο, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Κουτσιαράς, Νίκος, Η Λήψη Αποφάσεων σε μια Οικονομική Ένωση. Υποδειξί με αφετηρία τη σύγχρονη οικονομική θεωρία της πολιτικής, Παπαζήσης, Αθήνα 2003.
- Κουτσιαράς, Νίκος, Ποιος ελπίζει ή φοβάται τις Βρυξέλλες; Η ρυθμιστική παρέμβαση της Ε.Ε. στις αγορές εργασίας, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Μπότσιου, Κων/να, Μεταξύ ΝΑΤΟ και ΕΟΚ. Η Ευρώπη σε αναζήτηση μιας αμυντικής και πολιτικής ένωσης, 1949-1957, Παπαζήσης, Αθήνα 2002.
- Koutsiaras, Nikos, Understanding Economic and Monetary Union, Institute of European Integration and Policy, Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις, Athens 2005.
- Τριαντόπουλος, Χρήστος, Εποπτεία τραπεζικού συστήματος: Η ευρωπαϊκή εμπειρία και το νέο κανονιστικό πλαίσιο, Παπαζήσης, Αθήνα 2008.

2. ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α. Μέλη ΔΕΠ και Συνεργάτες από άλλα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα

- Διαμαντόπουλος, Χρήστος, "Διοικητικές αντιλήψεις και Διοικητικά συστήματα: Αγγλοαμερικάνικη και ευρωπαϊκή παράδοση". WP. A01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0106
- Καζάκος, Πάνος, "Ανταγωνιστικότητα, Ανάπτυξη και Απασχόληση. Εθνικές δυνατότητες και προτεραιότητες.", WP. A03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0304
- Καζάκος, Πάνος, "Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας", 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/Met.Ekd.pdf
- Κουτσιαράς, Νίκος, "Η στρατηγική της Λισαβόνας και η έκθεση Kok: Μεταξύ οικονομικής σκοπιμότητας και πολιτικής ορθότητας", WP. A02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0205
- Λάβδας, Κώστας - Χρυσόχου, Δημήτρης, Νέες κατευθύνσεις στη μελέτη της ευρωπαϊκής πολιτείας, WP. A02/06 (2006) στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0206
- Μαραβέγιας Ν., «Σε αναζήτηση ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ύπαιθρο», WP. A01/08 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0108.pdf
- Τζιφάκης, Νικόλαος - Φακιολάς, Ευστάθιος Τ. "Οι επιχειρήσεις ειρήνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια", WP. A02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0202
- Ananiadis, Blanca, "From Lisbon to Lisbon: Narratives of Social Europe". UACES 37th Annual Conference and 12th Research Conference, WP. A02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0207
- Attina, Fulvio, Building the Union: an evolutionist interpretation, IEIP-EKEM (Conf.) 09 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)09.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)09.pdf)
- Bellamy, Richard, New modes of democracy: Can there be EU Democracy without parties or political representation? IEIP-EKEM (Conf.) 08 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)08](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)08)
- Castiglione, Dario, Notes on "The role of political identity in European integration", IEIP-EKEM (Conf.) 07 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)07.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)07.pdf)
- Diamantopoulos, Christos, "Thoughts on logical positivism, simon's decision theory and the aristotelian teleology", WP. A01/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0107
- Kaczynski, Piotr Maciej, "Polish Dilemmas on the New European Union Treaty", Institute of Public Affairs(Warsaw)στο eeep.pspa.uoa.gr/LPA.pdf.
- Kassimatis, George, Common cultural roots - The cornerstone of the European Union IEIP-EKEM (Conf.) 05, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)05.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)05.pdf)
- Kazakos, Panos, After the Constitutional Debauch: What way ahead for the Union?, IEIP-EKEM (Conf.) 10, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)10.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)10.pdf)
- Kazakos, Panos, Europeanisation, Public Goals and Group Interests: Convergence Policy in Greece, 1990-2003 στο eeep.pspa.uoa.gr/WEP.pdf
- Kazakos, Panos, Scenarios for the future of Europe, WP. A01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0105

- Koutsiaras, Nikos - Andreou, George, Small can be beautiful: The EU budget - and the financial perspectives for 2007-2013, WP. A01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0104
- Manitakis, Antonis, The impasses in constitutionalising the EU and the perspective of moving from the shared sovereignty of states to "condominium" of peoples, IEIP-EKEM (Conf.) 02 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)02](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)02)
- Pagoulatos, George, Deepening vs Widening: Revisiting the dilemma, IEIP-EKEM (Conf.) 06_στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)06.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)06.pdf)
- Papadopoulou, Lina, Lost in "translation" or, how political visions IEIP-EKEM (Conf.) 04: regarding the future of Europe are "translated" into constitutional arrangements
- Taylor, Paul, The State of European Integration: a view on the present and future perspective, IEIP-EKEM (Conf.) 01 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)01](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)01)
- Trechsel, Alexander, The Swiss model: a bonanza for EU studies, IEIP-EKEM (Conf.) 03, [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)03](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)03)

B. Ερευνητές και Επιστημονικοί Συνεργάτες Ε.Ε.ΕΠ

- Λούκας, Γιάννης, "Η παγκόσμια διατροφική κρίση και η θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης", WP. B01/08:
- Διαμαντικός, Κωνσταντίνος - Λαμπρίδης, Παναγιώτης, "Η Αναζήτηση της Ειρήνης στο Αιγαίο: Μια Συνολική Αποτίμηση της Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης και Ασφάλειας στις Ελληνοτουρκικές Σχέσεις", WP. B08/04_2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0804
- Διαμαντικός, Κωνσταντίνος, Θεωρία και μέθοδοι αξιολόγησης κοινωνικό - οικονομικών παρεμβάσεων, WP. B05/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0506
- Μανούζας, Ζήσης, "Μείωση των ωρών εργασίας: Είναι αποτελεσματικό μέτρο για την αύξηση της απασχόλησης;", WP. B07/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0704
- Ματσουκά, Κλεοπάτρα, Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Προβλήματα, Προοπτικές, Προκλήσεις, WP. B04/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0406
- Μπουρίκος, Δημήτρης, Ζητήματα κοινωνικοασφαλιστικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα, Επισημάνσεις και προτεινόμενη βιβλιογραφία, WP. B03/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0306
- Παπούλιας, Ευάγγελος, Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο της εθνικής πολιτικής μουσείων. Περιπτωσιολογική μελέτη Αρκαδίας, WP. B01/07, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0107
- Σκάλκος, Δημήτρης, "Από τον Ρεπουμπλικανικό Φιλελευθερισμό στη Δημοκρατία των Ελευθεριών: Μια προσέγγιση ανα-σημασιοδότησης της "φιλελεύθερης σοσιαλδημοκρατίας", WP. B02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0207
- Σοφού, Στεργιούλα, "Η Αναπτυξιακή Βοήθεια ως μέσο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Περίπτωση των Δυτικών Βαλκανίων", WP. B06/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0604
- Τριαντίδης, Αρης, "Οικονομικές προεκτάσεις της περιφερειακής ολοκλήρωσης στα Βαλκάνια", WP. B05/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0504
- Andreou, George, Regional Policy in Greece Sectoral Case Study The Operational Programme "Competitiveness", WP. B01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0104
- Choros, Panagiotis, Political Conditionality in the European Neighbourhood Policy: The Case of the Southern Mediterranean WP. B02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0205
- Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos, The Greek Contribution to CFSP and Civilian Crisis Management, WP. B02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0204
- Frangakis, Nikos - Papayannidis, A.D. - Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos, FORNET CFSP Annual Report 2004-Greece, WP. B03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0304
- Kotsiaros, Athanasios, The change of the Greek foreign policy strategy towards Turkey: the Greek official political discourse, WP. B01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B106
- Petrelli, Marina - Vallianatou, Anna, The medium-small and big member states: willing enough to draw common positions during the European Convention and IGC debate on CFSP and ESDP?, WP. B02/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B206
- Triantafyllou, Martha, Forecasting conflicts with the use of event data: The Greek-Turkish case of Imia, WP. B04/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0404
- Trantidis, Aris, Interests, Ideas and Norms: The Strategy of 'Symbiosis' in the European Neighbourhood Policy, WP. B03/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0305
- Trinquelle Isabelle, "La spécificité de la gestion des déchets dans les îles au regard du droit communautaire" στο eeep.pspa.uoa.gr/IsabelleTrinquelle-French.pdf
- Vallianatou, Anna, The Iraq crisis: did the fourth EU-Greek Presidency follow a problem solving approach?, WP. B01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0105

Κείμενα εργασίας Μονάδα Τουρκίας

- Kotsiaros, Athanasios, "Turkish National Elections 2007: Choosing between democracy and authoritarianism", RUT-WP03/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP03.07.pdf>
- Κοτσιαράς, Αθανάσιος (επ.), «Η Ευρωπαϊκή Κοινή Γνώμη και η Τουρκία: Διαπραγμάτευση ενάντια στη θέλψη των ευρωπαίων πολιτών;» RUT-WP02/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP02.07.pdf>
- Τριαντόπουλος, Χρήστος, «Τουρκική οικονομία: Το τρένο του 2006 θα εκτροχιαστεί το 2007;», (2007) RUT-WP01/07 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP01.07.pdf>
- Τσαπακίδης, Χρήστος, «Οι Ρωσοτουρκικές Σχέσεις στη Μεταφυροπολεμική Εποχή: Επαναπροσδιορισμός και Νέες Τάσεις», RUT-WP04/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP04.07.pdf>